

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

АУДИТ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

Робоча програма
для студентів спеціальності
071 "Облік і оподаткування"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017

УДК 657.6:336.1(07.034)

A93

Укладачі: Л. В. Дікань
Т. О. Кривцова

Затверджено на засіданні кафедри контролю і аудиту.
Протокол № 1 від 25.08.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Аудит державних фінансів : робоча програма для студентів
A93 спеціальності 071 "Облік і оподаткування" другого (магістерського)
рівня [Електронний ресурс] / уклад. Л. В. Дікань, Т. О. Кривцова. –
Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 75 с.

Подано структуру та тематичний план навчальної дисципліни, її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, семінарських і практичних занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), критерії до оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів усіх спеціальностей.

УДК 657.6:336.1(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

У сучасних умовах господарювання реформа державного фінансового контролю (ДФК) набирає все більше обертів. До того ж вирішальною є зміна ідеології контролю – перехід від фіскальної ревізії до більш партнерського аудиту, і як наслідок – застосування принципово нових для України видів та форм державного фінансового контролю за ефективним формуванням, розподілом і використанням державних фінансових ресурсів, переважна частина яких зосереджена в бюджетній системі.

Однією з таких форм є аудит державних фінансів, який здійснюється з метою встановлення законності та оцінювання ефективності і доцільності як надходження, так і витрачання коштів Державного бюджету України, надходження та використання коштів місцевих бюджетів, загальнодержавних цільових, позабюджетних фондів, державного й комунального майна, результативності виконання державних програм тощо.

Проведення аудиту державних фінансів на макро- і мікроекономічному рівнях потребує зміни підходів і принципів щодо організації, методології та методики здійснення державного фінансового контролю й аудиту в різних сферах економіки.

Тому наразі є дуже актуальною і необхідною цільова підготовка фахівців, спроможних здійснювати аудит надходження та використання державних фінансових ресурсів у розрізі всіх його видів та форм .

Усе це обумовлює необхідність вивчення дисципліни "Аудит державних фінансів".

Навчальна дисципліна "Аудит державних фінансів" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня "магістр".

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	07 "Управління та адміністрування"	За вибором
Змістових модулів – 2	Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"	Рік підготовки
Загальна кількість годин – 150		1-й семестр
		10-й семестр
		Лекції
Тижневих годин для: денної форми навчання – 2 – 3; самостійної роботи – 6 – 7	Освітній ступінь: магістр	16 год
		Практичні, семінарські
		24 год
		Самостійна робота
		108 год
		Вид контролю
		іспит
		2 год

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи для денної форми навчання становить 41,5%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є надання студентам знань з теорії та практики аудиту державних фінансів.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

засвоєння студентами теоретичних основ аудиту державних фінансів;
оволодіння знаннями з конкретних форм організації аудиту державних фінансів;

вивчення сучасних методів та процедур аудиту державних фінансів.

"Аудит державних фінансів" – навчальна дисципліна, що вивчає принципи, методи і форми дослідження законності, достовірності, економічної доцільності та ефективності використання державних фінансових ресурсів, зосереджених в основному в бюджетній системі, а майна на різних рівнях державного управління, а також господарських і фінансових операцій

та процесів на підприємствах, організаціях та установах державної і комунальної форми власності на основі використання облікової, звітної, планової (нормативної) й іншої фінансово-економічної інформації в поєднанні з дослідженням фактичного стану об'єктів аудиту державних фінансів.

Об'єктом навчальної дисципліни є процеси спостереження за фактичним станом об'єктів аудиту державних фінансів і перевірки ефективності використання державних фінансових ресурсів, зосереджених переважно в бюджетній сфері, майна, а також достовірності складання облікової, звітної, планової (нормативної) та іншої фінансово-економічної інформації.

Предметом навчальної дисципліни є система економічних відносин на макро- і мікрорівнях із приводу систематичного спостереження, перевірки та вдосконалення процесу ефективного управління державними фінансовими ресурсами відповідно до конституційних норм і законодавчого регулювання.

Вивчення цієї навчальної дисципліни студент розпочинає, набувши певних знань, навичок та вмінь з інших галузей науки та виробничої практики. Перш за все, це стосується дисциплін загальноекономічного циклу: "Політекономія", "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Фінанси". Крім того потрібні досконалі знання зі спеціальних дисциплін: "Бухгалтерський облік (загальна теорія)", "Фінансовий облік", "Аналіз господарської діяльності", "Господарське право", "Контроль і ревізія". У свою чергу, знання із цієї дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Аудит", "Організація і методика аудиту" "Контроль у бюджетних та фінансово-кредитних установах", "Судово-економічна експертиза", "Фінансово-господарський контроль", "Перевірка державних закупівель" тощо.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-трансфертної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

значення, місце і роль аудиту державних фінансів у сучасних умовах господарювання України;

поняття аудиту державних фінансів, організації і методики його здійснення;

процес аудиту державних фінансів і склад робіт, виконуваних на кожному з його етапів;

вироблені наукою і практикою основні принципи й підходи до організації аудиту державних фінансів в умовах ринкової економіки;

історію розвитку аудиту державних фінансів в Україні та світі для більш глибокого розуміння його цілей, завдань і функцій;

класифікацію аудиту державних фінансів;

функції, права, обов'язки суб'єктів аудиту державних фінансів, а також їх відповідальність за результати перевірки;

нормативно-правову базу, що регламентує діяльність контролюючих органів, які здійснюють аудит державних фінансів, таких як Державна аудиторська служба України (ДАС) та Рахункова палата України;

цілі, завдання та основні принципи організації аудиту державних фінансів як з боку ДАС України, так і з боку Рахункової палати України;

цілі, завдання та основні принципи організації внутрішнього аудиту органу державного сектора;

методичні рекомендації щодо проведення державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм (аудиту ефективності);

методичні рекомендації щодо проведення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, що отримують (отримували) бюджетні кошти;

методичні рекомендації щодо проведення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів;

методичні рекомендації з проведення державного фінансового аудиту окремих господарських операцій;

методичні рекомендації щодо проведення внутрішнього аудиту органу державного сектора;

методичні рекомендації щодо здійснення аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України;

методичні рекомендації щодо здійснення фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України;

уміти:

планувати основні завдання аудиту державних фінансів щодо різних об'єктів та виконувати їх на кожному етапі аудиту;

розробляти календарні графіки, програми й плани проведення аудиторських досліджень;

визначати економічну ефективність, результативність планування діяльності державних аудиторів;

організовувати підготовку здійснення аудиту державних фінансів різних об'єктів;

відбирати й застосовувати найбільш сучасні й ефективні прийоми і методи для отримання доказів законності, цільового та ефективного використання державних фінансових ресурсів, державного і комунального майна;

узагальнювати результатів аудиту державних фінансів;

проводити моніторинг виконання рекомендацій за результатами аудиторських перевірок з боку зовнішніх та внутрішніх державних аудиторів фінансово-господарської діяльності бюджетних установ;

перевіряти результативні показники бюджетних програм;

здійснювати перевірку фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки;

перевіряти формування доходів і ефективне використання видатків бюджету;

здійснювати моніторинг результатів аудиту державних фінансів;

складати звіт за результатами аудиту державних фінансів;

визначати ризикові операції діяльності об'єкта дослідження;

застосовувати методи збирання інформації про об'єкти аудиту;

об'єктивно оцінювати і аналізувати інформацію, отриману за результатами здійснення аудиту державних фінансів;

узагальнювати й систематизувати матеріали аудиторського дослідження;

вносити пропозиції та рекомендації щодо реалізації матеріалів аудиту державних фінансів;

формуванню проблеми та визначати гіпотези аудиту ефективності виконання бюджетних програм і місцевих бюджетів;

розробляти заходи щодо впровадження більш ефективних форм організації та проведення аудиту державних фінансів.

У процесі викладання навчальної дисципліни основну увагу приділяють оволодінню студентами професійними **компетентностями**, що наведені в табл. 2.1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. А.1 додатка А.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після
вивчення навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
АДФ* 1	Визначати особливості здійснення аудиту державних фінансів в Україні та за її межами	Проводити порівняльний аналіз впровадження та розвитку аудиту державних фінансів на теренах України та за кордоном
		Проводити аналіз чинного нормативно-правового забезпечення аудиту державних фінансів в Україні
		Визначати найбільш сучасні й ефективні різновиди аудиту державних фінансів
		Визначати мету, завдання, предмет та об'єкти аудиту державних фінансів
АДФ 2	Здійснювати організацію аудиту державних фінансів	Визначати права, обов'язки та відповідальність суб'єктів аудиту державних фінансів
		Проводити планування аудиту державних фінансів
		Застосовувати доцільні методи та прийоми під час проведення аудиту державних фінансів
		Здійснювати узагальнення результатів аудиту державних фінансів
		Проводити оцінювання результатів, виявляти причини порушень у ході використання бюджетних коштів і майна
		Розробляти рекомендації за результатами аудиту державних фінансів
АДФ 3	Здійснювати аудит державних фінансів	Здійснювати державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм
		Проводити державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання
		Здійснювати державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів
		Визначати технологію державного фінансового аудиту окремих господарських операцій
		Здійснювати внутрішній аудит органу державного сектора
		Проводити аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів
		Здійснювати фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів

*Примітка. АДФ – аудит державних фінансів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів

Тема 1. Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів

1.1. Основні історичні етапи становлення аудиту державних фінансів.

Етапи виникнення державного фінансового контролю у світі та його вплив на розвиток аудиту державних фінансів. Основні віхи розвитку аудиту державних фінансів в Україні. Процес становлення аудиту державних фінансів.

1.2. Сучасний стан аудиту державних фінансів на теренах України та перспективи його розвитку.

Особливості запровадження аудиту державних фінансів у контексті реформування системи державного фінансового контролю в Україні. Перспективи розвитку аудиту державних фінансів.

1.3. Організація аудиту державних фінансів у зарубіжних країнах.

Організація аудиту державних фінансів в окремих країнах світу. Особливості організації аудиту державних фінансів у розвинутих країнах Заходу та країнах – членах ЄС.

1.4. Міжнародні організації контрольних органів (INTOSAI, EUROSAI).

Організація та основні напрями діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (аудиту) *INTOSAI*. Функції та завдання Європейської організації вищих органів фінансового контролю (аудиту) *EUROSAI*.

Тема 2. Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів

2.1. Необхідність, місце та значення аудиту державних фінансів у сучасних умовах.

Необхідність здійснення та значення аудиту державних фінансів у сучасних умовах господарювання. Місце аудиту державних фінансів у системі державного фінансового контролю (ДФК).

2.2. Аудит державних фінансів як складова державного фінансового контролю.

Сутність та класифікація ДФК в Україні. Визначення поняття аудит державних фінансів у вітчизняному та міжнародному законодавстві.

2.3. Нормативно-правове забезпечення аудиту державних фінансів в Україні.

Законодавчі і нормативно-правові акти, які забезпечують здійснення аудиту державних фінансів в Україні.

2.4. Стандартизація аудиту державних фінансів.

Структура та значення Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (аудиту) (ISSAI).

2.5. Принципи здійснення аудиту державних фінансів.

Основний зміст та призначення принципів аудиту державних фінансів.

Тема 3. Класифікація аудиту державних фінансів

3.1. Види аудиту державних фінансів відповідно до міжнародних стандартів (INTOSAI).

Перелік та характеристика видів аудиту державних фінансів, що застосовуються світовою спільнотою.

3.2. Різновиди аудиту державних фінансів.

Види аудиту державних фінансів в Україні. Зміст та характеристика основних різновидів аудиту державних фінансів згідно з вітчизняним законодавством.

Тема 4. Суб'єкти аудиту державних фінансів

4.1. Державна аудиторська служба України.

Правовий статус Державної аудиторської служби (ДАС) України. Структура ДАС України. Завдання та функції ДАС України під час здійснення державного фінансового аудиту.

4.2. Рахункова палата України.

Історія створення та діяльність Рахункової палати України в сучасних умовах розвитку економіки країни. Організаційна структура Рахункової палати України.

Тема 5. Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України

5.1. Сутність та принципи організації державного фінансового аудиту.

Сутність поняття "організація державного фінансового аудиту". Зміст принципів організації державного фінансового аудиту .

5.2. Стадії та етапи здійснення державного фінансового аудиту ДАС України.

Стадії та етапи здійснення різних видів державного фінансового аудиту.

5.3. Планування державного фінансового аудиту органами ДАС України.

Процес планування державного фінансового аудиту. Структура плану та програми державного фінансового аудиту.

5.4. Сутність та зміст методичних прийомів державного фінансового аудиту.

Загальнонаукові методи державного фінансового аудиту. Специфічні методичні прийоми, що застосовує державний аудитор під час аудиторських досліджень.

Тема 6. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

6.1. Стандартизація внутрішнього аудиту в органах державного сектора

Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту, розроблені Інститутом внутрішніх аудиторів (IIA) (далі – МСППВА). Особливості їх застосування у державному секторі економіки. Національні стандарти внутрішнього аудиту (далі – ВА), що встановлюють єдині підходи до практичної реалізації планування, організації та проведення ВА, підготовки аудиторських звітів, висновків та рекомендацій, здійснення внутрішніх оцінок якості ВА в державних органах виконавчої гілки влади. Кодекс етики внутрішніх аудиторів, що визначає морально-етичні принципи професійної діяльності працівників підрозділу ВА та правила поведінки державного внутрішнього аудитора.

6.2. Основні етапи та процедури організації діяльності підрозділу внутрішнього аудиту (далі – ПВА) органу державного сектора

Планування діяльності ПВА. Організація та проведення ВА. Звітування про результати діяльності ПВА. Забезпечення та підвищення якості ВА.

6.3. Забезпечення та підвищення якості ВА в органах державного сектора.

Складові забезпечення та основні напрями підвищення якості ВА в органах державного сектора з боку ДАС України.

Тема 7. Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України

7.1. Процес аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України та його етапи.

Поняття організації аудиторської діяльності, організації аудиту державних фінансів. Основні принципи, за якими здійснюється аудит державних

фінансів, права та обов'язки аудиторів Рахункової палати та посадових осіб об'єкта перевірки. Характеристика основних етапів і стадій організації аудиту державних фінансів.

7.2. Планування аудиту державних фінансів Рахунковою палатою України.

Процес планування аудиту державних фінансів. Структура плану та програми аудиту державних фінансів.

7.3. Загальний порядок проведення аудиту державних фінансів Рахунковою палатою.

Визначення основних підходів до проведення аудиту державних фінансів Рахунковою палатою України.

7.4. Координація дій аудиторів із працівниками об'єкта перевірки.

Питання координації дій аудиторів із діями працівників об'єкта перевірки, порядок роботи експертів та консультаційної групи.

7.5. Нагляд за проведенням аудиту. Документування процесу аудиту.

Процес документування аудиту, необхідність та порядок здійснення нагляду.

7.6. Оформлення результатів аудиту державних фінансів Рахунковою палатою України.

Порядок складання і подання аудиторського звіту. Зміст основних структурних елементів аудиторського звіту.

7.7. Контроль якості аудиту державних фінансів із боку Рахункової палати України.

Завдання Рахункової палати України щодо контролю якості аудиту державних фінансів. Основні напрями контролю якості аудиту державних фінансів.

Змістовий модуль 2

Методичні основи аудиту державних фінансів

Тема 8. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)

8.1. Мета, завдання й об'єкти державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм.

Поняття "державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм". Основні завдання аудиту ефективності. Об'єкти та джерела інформації аудиту ефективності.

8.2. Методика проведення державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм.

Збирання даних, їх узагальнення та аналіз із метою підтвердження або спростування висунутих гіпотез аудиту. Підготовка висновків та пропозицій, реалізація яких підвищила б рівень виконання бюджетної програми. Обговорення результатів з учасниками аудиту ефективності.

8.3. Оформлення і реалізація результатів державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм.

Аудиторський звіт та його складові. Порядок реалізації результатів аудиту ефективності.

Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання

9.1. Поняття, об'єкти і завдання державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

Поняття "державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання". Основні завдання державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. Об'єкти та джерела інформації державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

9.2. Методика проведення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

Перевірка ризикових операцій фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Збирання даних, їх узагальнення та аналіз.

9.3. Оформлення і реалізація результатів державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

Підготовка висновків та пропозицій, звітування про результати державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. Аудиторський звіт та його складові. Порядок реалізації результатів державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів

10.1. Поняття, об'єкти і завдання державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів.

Поняття "державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів". Основні завдання аудиту виконання бюджету. Об'єкти та джерела інформації аудиту виконання бюджету.

10.2. Методика проведення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів.

Перевірка ризикових операцій фінансово-господарської діяльності суб'єктів аудиту виконання бюджету. Збирання даних, їх узагальнення та аналіз.

10.3. Оформлення і реалізація результатів державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів.

Підготовка висновків та пропозицій, звітування про результати державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів. Аудиторський звіт та його складові. Порядок реалізації результатів державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів.

Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій

11.1. Поняття і об'єкти операційного аудиту.

Поняття "державний фінансовий аудит окремих господарських операцій". Основні завдання операційного аудиту. Об'єкти та джерела інформації операційного аудиту.

11.2. Порядок проведення операційного аудиту.

Перевірка окремих операцій фінансово-господарської діяльності суб'єктів аудиту. Збирання даних, їх узагальнення та аналіз.

11.3. Оформлення і реалізація результатів операційного аудиту.

Підготовка висновків та пропозицій, звітування про результати аудиту. Аудиторський звіт та його складові. Порядок реалізації результатів операційного аудиту.

Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора

12.1. Поняття і об'єкти внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

Поняття "внутрішній аудит органу державного сектора". Основні завдання внутрішнього аудиту в органах державного сектора. Об'єкти та джерела інформації внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

12.2. Порядок проведення внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю органу державного сектору. Збирання аудиторських доказів, їх узагальнення та аналіз.

12.3. Оформлення і реалізація результатів внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

Підготовка висновків та пропозицій, звітування про результати внутрішнього аудиту в органах державного сектора. Аудиторський звіт внутрішнього аудитора органу державного сектора та його складові. Порядок реалізації результатів внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України

13.1. Загальні положення аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України.

Загальні положення методики аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів. Особливості, мета, предмет, суб'єкт та об'єкти аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.

13.2. Планування аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.

Зміст та значення першого етапу аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів – планування. Характеристика фаз етапу планування аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.

13.3. Проведення (виконання) аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.

Фази етапу виконання аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів. Сутність та зміст аудиторських доказів. Порядок складання аудиторської вибірки.

13.4. Звітування за результатами аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.

Порядок складання звіту про результати проведеного аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів. Основні вимоги та рекомендації до його складання.

13.5. Перевірка виконання пропозицій за результатами аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.

Порядок здійснення перевірки виконання пропозицій за результатами аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.

Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України

14.1. Загальні положення фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України.

Загальні положення методики фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Особливості, мета, предмет, суб'єкт та об'єкти фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів.

14.2. Планування фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів.

Зміст та значення планування фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Розрахунок рівня суттєвості й аудиторського ризику.

14.3. Проведення (виконання) фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів.

Основні етапи здійснення фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Сутність і зміст аудиторських доказів у процесі здійснення фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Порядок розрахунку аудиторської вибірки.

14.4. Звітування за результатами фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів.

Порядок складання звіту про результати фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Основні вимоги та рекомендацій до його складання.

14.5. Перевірка виконання рекомендацій за результатами фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів.

Порядок здійснення перевірки виконання рекомендацій за результатами фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення дисципліни кожен студент повинен ознайомитись як із робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її змістових модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни "Аудит державних фінансів" здійснюють у таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття; самостійна робота студентів, контрольні заходи.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістових модулів. Змістовий модуль – це відносно окремих самостійний блок навчальної дисципліни, який логічно поєднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни
(денна форма навчання)

Назви тем	Кількість годин				
	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Проведення підсумкового контролю
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів					
<i>Тема 1. Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів</i>	10,5	0,5	2	8	–
<i>Тема 2. Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів</i>	10,5	0,5	2	8	–
<i>Тема 3. Класифікація аудиту державних фінансів</i>	11	1	2	8	–
<i>Тема 4. Суб'єкти аудиту державних фінансів</i>	11	1	2	8	–
<i>Тема 5. Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України</i>	12	2	2	8	–
<i>Тема 6. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора</i>	10	1	1	8	–
<i>Тема 7. Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України</i>	10	2	1	7	–
Разом годин за змістовим модулем 1	75	8	12	55	–

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 2. Методичні основи аудиту державних фінансів					
<i>Тема 8.</i> Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)	11	1	2	8	–
<i>Тема 9.</i> Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання	11	1	2	8	–
<i>Тема 10.</i> Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів	11	1	2	8	–
<i>Тема 11.</i> Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій	11	1	2	8	–
<i>Тема 12.</i> Внутрішній аудит в органах державного сектора	12	2	2	8	–
<i>Тема 13.</i> Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України	10	1	1	7	–
<i>Тема 14.</i> Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України	5	1	1	2	–
Разом годин за змістовим модулем 2	69	8	12	49	–
Підготовка до екзамену	2	–	–	2	–
Передекзаменаційні консультації	2	–	–	2	–
Екзамен	2	–	–	–	2
Усього годин	150	16	24	108	2

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1			
Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів			
<i>Тема 1.</i> Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів	<i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Проблемні питання виникнення і розвитку аудиту державних фінансів в Україні та за її межами"</i> 1. У чому полягає значення вивчення історичних аспектів розвитку аудиту державних фінансів? 2. Які основні важелі впливу на розвиток аудиту державних фінансів з огляду на його історичні аспекти розвинення? 3. Визначте основні етапи розвитку системи державного фінансового контролю в умовах розбудови ринкових відносин в Україні. 4. Які положення розвитку державного контролю зазначено в Лімській декларації? 5. Визначте принципи контролю незалежних державних органів контролю відповідно до Лімської декларації. 6. Проаналізуйте основну мету Лімської декларації. 7. З'ясуйте призначення та функції <i>INTOSAI</i> . 8. Проаналізуйте організаційні схеми аудиту державних фінансів, що застосовуються в зарубіжних країнах. 9. Проаналізуйте спільні та відмінні риси між діяльністю <i>INTOSAI</i> і <i>EUROSAI</i>	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 39; 40; 42 – 44]
<i>Тема 2.</i> Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів	<i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Сутність та зміст аудиту державних фінансів: дискусійні питання"</i> 1. Визначте місце та значення аудиту державних фінансів у сучасних умовах. 2. Наведіть поняття "аудит державних фінансів". 3. Назвіть відмінності між державним аудитом, незалежним аудитом та ревізією. 4. Назвіть основні стандарти аудиту державних фінансів та охарактеризуйте їх зміст. 5. Проаналізуйте основні нормативно-правові акти в розрізі регулювання аудиту державних фінансів	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 12 – 14; 17; 21; 23; 28; 31 – 34; 37 – 40; 42 – 44]

Продовження табл. 5.1

1	2	3	4
<p><i>Тема 3.</i> Класифікація аудиту державних фінансів</p>	<p><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Зміст різновидів аудиту державних фінансів у міжнародній та вітчизняній практиці"</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Укажіть мету та зміст фінансового аудиту. 2. Перелічіть основні цілі та завдання аудиту ефективності. 3. Дайте визначення аудиту відповідності. 4. Охарактеризуйте різновиди аудиту державних фінансів згідно з діючим законодавством. 5. Назвіть відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом у державному секторі 	2	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 12 – 14; 17; 21; 23; 28; 31 – 34; 37 – 40; 42 – 44]</p>
<p><i>Тема 4.</i> Суб'єкти аудиту державних фінансів</p>	<p><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Особливості функціонування Державної аудиторської служби та Рахункової палати України"</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення статусу ДАС України. 2. Охарактеризуйте структуру ДАС України та її підпорядкованість. 3. Назвіть основні завдання та функції ДАС України під час здійснення аудиту державних фінансів. 4. Перелічіть права та повноваження ДАС України як суб'єкта аудиту державних фінансів. 5. Охарактеризуйте основні напрями діяльності Рахункової палати України. 6. Визначить завдання та функції Рахункової палати. 7. Розкрийте права та повноваження Рахункової палати України як суб'єкта аудиту державних фінансів 	2	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 12 – 14; 17; 21 – 23; 28; 31 – 34; 37 – 40; 42 – 44]</p>
<p><i>Тема 5.</i> Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України</p>	<p><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Сучасний стан організації державного фінансового аудиту ДАС України"</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наведіть поняття організації державного фінансового аудиту. 2. Розкрийте зміст принципів організації державного фінансового аудиту. 3. Визначить стадії здійснення державного фінансового аудиту ДАС. 4. Охарактеризуйте зміст етапів здійснення різних видів державного фінансового аудиту. 5. Перелічіть основні напрями процесу планування державного фінансового аудиту. 6. Розкрийте зміст структурних елементів плану та програми державного фінансового аудиту. 	2	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 12 – 14; 17; 21 – 23; 28; 31 – 34; 37 – 40; 42 – 44]</p>

Продовження табл. 5.1

1	2	3	4
	<p>7. Перелічіть загальнонаукові методи державного фінансового аудиту.</p> <p>8. Охарактеризуйте специфічні методичні прийоми, що застосовує державний фінансовий аудит під час аудиторських досліджень.</p> <p>9. Назвіть завдання ДАС щодо оцінювання якості внутрішнього державного фінансового аудиту в бюджетних установах.</p> <p>10. Охарактеризуйте основні напрями контролю якості державного фінансового аудиту</p>		
<p><i>Тема 6.</i> Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора</p>	<p><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Законодавче підґрунтя внутрішнього аудиту в органах державного сектора"</i></p> <p>1. Назвіть основні законодавчо-нормативні документи, що регламентують здійснення внутрішнього аудиту в органах державного сектора. Дайте їм критичну оцінку</p> <p>2. Охарактеризуйте міжнародне законодавство стосовно здійснення внутрішнього аудиту в органах державного сектора</p> <p>3. Зробіть порівняльну характеристику внутрішнього аудиту в органах державного сектора та внутрішнього аудиту в приватному секторі</p>	1	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 12 – 14; 17; 21 – 23; 28; 31 – 34; 37 – 40; 42 – 44]</p>
<p><i>Тема 7.</i> Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України</p>	<p><i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Сучасний стан організації аудиту державних фінансів Рахунковою палатою України"</i></p> <p>1. Визначте поняття організації аудиторської діяльності, організації аудиту державних фінансів.</p> <p>2. Перелічіть основні принципи, за якими здійснюється аудит державних фінансів.</p> <p>3. Назвіть права та обов'язки аудиторів Рахункової палати та посадових осіб об'єкта перевірки.</p> <p>4. Охарактеризуйте основні етапи та стадії організації аудиту державних фінансів.</p> <p>5. Розкрийте зміст процесу планування аудиту державних фінансів.</p> <p>6. Наведіть структуру плану та програми аудиту державних фінансів.</p> <p>7. Визначте основні підходи до проведення аудиту державних фінансів Рахунковою палатою України.</p>	1	<p>Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 32 – 34; 38 – 40; 42 – 44]</p>

1	2	3	4
	8. Назвіть питання координації дій аудиторів із діями працівників об'єкта перевірки. 9. Охарактеризуйте порядок роботи експертів та консультаційної групи. 10. Розкрийте зміст процесу документування аудиту. 11. Визначте необхідність та порядок здійснення нагляду. 12. Наведіть основні принципи складання і подання аудиторського звіту. 13. Розкрийте зміст основних структурних елементів аудиторського звіту		
Усього годин		12	

Підсумкові бали за кожне семінарське завдання виставляють у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховують у процесі накопичення підсумкових балів із цієї навчальної дисципліни.

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якою викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для вирішення їх студентами на занятті.

Практичне заняття містить проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, ставлення загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, вирішення завдань з їх обговоренням, вирішення контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 6.1).

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями) та навчальні завдання практичних занять	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Методичні основи аудиту державних фінансів	<p><i>Тема 8. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)</i></p> <p><i>Завдання 1.</i> Перевірити ефективність, результативність та економічність виконання бюджетних програм, згідно із запропонованими завданнями.</p> <p><i>Завдання 2.</i> За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи державного аудитора та розробити рекомендації щодо їх усунення.</p> <p><i>Завдання 3.</i> На підставі інформації, відображеної в журналі обліку роботи державного аудитора, зробити записи в аудиторському звіті</p>	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 19 – 24; 28; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
	<p><i>Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання</i></p> <p><i>Завдання 1.</i> Перевірити правомірність здійснення і правильність відображення в обліку господарських операцій та фінансових показників, викладених у навчальних завданнях.</p> <p><i>Завдання 2.</i> За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи державного аудитора та розробити рекомендації щодо їх усунення.</p> <p><i>Завдання 3.</i> На підставі інформації, відображеної в журналі обліку роботи державного аудитора, зробити записи в аудиторському звіті</p>	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 18; 21 – 23; 25; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
	<p><i>Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів</i></p> <p><i>Завдання 1.</i> Перевірити ефективність, результативність та економічність виконання місцевого бюджету, згідно із запропонованими завданнями.</p> <p><i>Завдання 2.</i> За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи державного аудитора та розробити рекомендації щодо їх усунення.</p> <p><i>Завдання 3.</i> На підставі інформації, відображеної в журналі обліку роботи державного аудитора, зробити записи в аудиторському звіті</p>	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 21 – 24; 26; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]

1	2	3	4
	<p><i>Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій</i></p> <p><i>Завдання 1.</i> Перевірити правомірність здійснення і правильність відображення в обліку господарських операцій та фінансових показників, викладених у навчальних завданнях.</p> <p><i>Завдання 2.</i> За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи державного аудитора та розробити рекомендації щодо їх усунення.</p> <p><i>Завдання 3.</i> На підставі інформації, відображеної в журналі обліку роботи державного аудитора, зробити записи в аудиторському звіті</p>	2	<p>Основна: [1 – 4].</p> <p>Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 21 – 24; 27; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]</p>
	<p><i>Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора</i></p> <p><i>Завдання 1.</i> Перевірити правомірність здійснення і правильність відображення в обліку господарських операцій та фінансових показників бюджетних установ, викладених у навчальних завданнях.</p> <p><i>Завдання 2.</i> За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи державного внутрішнього аудитора та розробити рекомендації щодо їх усунення.</p> <p><i>Завдання 3.</i> На підставі інформації, відображеної в журналі обліку роботи державного внутрішнього аудитора, зробити записи в аудиторському звіті державного внутрішнього аудитора</p>	2	<p>Основна: [1 – 4].</p> <p>Додаткова: [6 – 9; 32 – 34; 38 – 40; 42 – 44]</p>
	<p><i>Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України</i></p> <p><i>Завдання 1.</i> Перевірити ефективність, результативність та економічність діяльності розпорядників бюджетних коштів, згідно із запропонованими завданнями.</p> <p><i>Завдання 2.</i> За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи зовнішнього державного аудитора.</p> <p><i>Завдання 3.</i> На підставі інформації, відображеної в журналі обліку роботи зовнішнього державного аудитора, зробити записи в аудиторському звіті зовнішнього державного аудитора</p>	1	<p>Основна: [1 – 4].</p> <p>Додаткова: [6 – 9; 32 – 34; 38 – 40; 42 – 44]</p>

1	2	3	4
	<p><i>Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України</i></p> <p><i>Завдання 1.</i> Перевірити достовірність відображення даних бухгалтерського обліку у фінансовій звітності суб'єкта державного сектору, згідно із запропонованими завданнями.</p> <p>За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи зовнішнього державного аудитора.</p> <p><i>Завдання 2.</i> На підставі інформації, відображеної в журналі обліку роботи зовнішнього державного аудитора, зробити записи в аудиторському звіті.</p> <p>Перевірити правильність використання державного і комунального майна суб'єктів господарювання, встановити законність процесу приватизації майна, згідно із запропонованими завданнями</p>	1	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 32 – 34; 38 – 40; 42 – 44]
<i>Усього годин</i>		12	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 2

Методичні основи аудиту державних фінансів

Тема 8. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)

Рівень 1. Оцінити рівень виконання бюджетної програми "Зелене місто" та визначити необхідність проведення аудиторського дослідження, якщо відомо, що обсяг фінансування бюджетної програми становив 42 603 грн. Згідно з паспортуом бюджетної програми рівень виконання показників продукту становить 42 508 грн, показників ефективності – 4 127 грн, показників якості – 90 %.

Рівень 2. У ході оцінювання бюджетної програми аудиторам визначено, що фактично результативні показники становлять: показник продукту 700 од., показник якості 98 %, а заплановано було: показник продукту 754 од., показник якості 100 %. Фінансування було 200 000 грн.

Оцінити рівень досягнення результативних показників, оцінити ефективність програми, зробити відповідні висновки.

Рівень 3. Користуючись наведеним прикладом на основі представленої інформації про аудиторські дослідження, сформулюйте проблему аудиту ефективності.

Завдання

1. Під час дослідження ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих у 2014 – 2015 роках на санаторно-курортне лікування хворих на туберкульоз у санаторних закладах Міністерства охорони здоров'я, встановлено, що санаторії були завантажені в середньому на 75 – 80 %, а в окремі періоди – менше ніж наполовину.

Під час виконання плану фінансування за загальним фондом у 2013 та 2014 роках відповідно на 74,5 та 100 %, план ліжокднів виконано відповідно на 71 та 79 %, тобто рівень виконання результативних показників програми є нижчим від забезпеченого рівня фінансування.

Впродовж 2014 – 2015 років санаторними закладами на адресу медичних установ було надіслано 78 тис. путівок, з яких останніми використано 62,6 тисячі, або 80 %. Відповідно фактична вартість лікування одного хворого була більшою за заплановану.

Наприклад

За результатами аналізу виконання результативних показників бюджетної програми «Державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників» за 2012 – 2015 роки, аудиторська група дійшла висновку, що із врахуванням отриманих обсягів фінансування в цілому кількісні показники програми щорічно виконувались. При цьому забезпечено нарощування кількості будинків із незавершеного будівництва, введених в експлуатацію та газифікованих, збільшилася кількість сімей, що отримали кредити.

Водночас, поряд із виконанням результативних показників продукту програми, спостерігалася тенденція незабезпечення попиту на такий вид кредитів. Так, з 25 тис. заяв, які надійшли до Фондів підтримки індивідуального житлового будівництва на селі протягом 2012 – 2015 років, укладено кредитні угоди лише з половиною заявників (10,57 тис.), з яких фактично профінансовано 10,36 тис. кредитних угод, тобто задоволено лише 41,5 % заяв щодо надання кредитів.

За висновками аудиторської групи здобутки бюджетної програми були б вагомішими, якби потреба сільського населення в кредитах була задоволена в повній мірі. Тому проблемою дослідження обрано питання: *Чи можливо забезпечити потребу сільського населення в отриманні кредитів?*

2. У ході аудиту ефективності використання бюджетних коштів на капітальні вкладення за 2013 – 2015 роки встановлено, що в разі загального фінансового забезпечення на рівні 86 % до затвердженого, рівень виконання окремих показників продукту, а це будівництво очисних споруд, водопроводів, поліклінік, лікарень, шкіл, газопроводів, перебував у межах від 7 до 80 %.

Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання

Рівень 1. Встановити порядок здійснення фінансово-господарського аудиту діяльності юридичних осіб, що входять в об'єднання (асоціації, корпорації, концерни тощо), користуючись наведеними даними:

- 1) починаючи з юридичної особи, частка вкладу якої складає не менше 30 %;
- 2) одночасно на всіх суб'єктах господарювання;
- 3) починаючи з юридичної особи, частка вкладу якої складає не менше 50 %;
- 4) у будь-якій послідовності.

Рівень 2. Визначити, на якому етапі аудиту фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки здійснюються наступні дії державного аудитора. Скласти таблицю за зразком (табл. 1).

Таблиця 1

Процес аудиторського дослідження

№ з/п	Етапи процесу аудиту	Дії державного аудитора
1	Планування аудиту	
2	Підготовка програми аудиту	
3	Перевірка ризикових операцій	
4	Звітність про результати аудиту	

Вихідні дані

Підготовка висновку за наслідками оцінювання рівня управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання; збір інформації; конкретизація і аналіз недоліків та проблем управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання; підтверджується або спростовується інформація щодо недоліків і проблем в управлінні фінансово-господарською діяльністю.

Рівень 3. Визначити методи перевірки (аналіз, опитування, фактична перевірка, документальна перевірка тощо), за допомогою яких державний аудитор зібрав аудиторські докази (табл. 2).

Таблиця 2

Методи перевірки аудиторських доказів

Аудиторські докази	Методи перевірки
Значне зростання дебіторської та/або кредиторської заборгованості	?
Керівництвом суб'єкта господарювання не встановлено правила здійснення внутрішньогосподарського контролю – немає наказів, розпоряджень тощо	?
Наявність асигнувань за кодами програмної (функціонально), економічної кваліфікації видатків, які не планувалися та не здійснювалися в попередньому році	?
Створення відокремлених підрозділів	?
Зміни схемних посадових окладів чи порядку розрахунку конкретних видів нарахувань заробітної плати	?
Застосування бюджетною установою неліцензійних програм	?

Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів

Рівень 1. Визначити, що є проблемою аудиту місцевого бюджету, а що є гіпотезою.

Вихідні дані:

1. Неправильно сформована ресурсна база місцевого бюджету.
2. Неефективний внутрішній контроль із боку органів місцевого самоврядування, що призвів до невиконання бюджету.
3. Чому не виконано заплановані завдання з доходної частини бюджету?
4. Неправильно організовано процес використання бюджетних коштів.

Рівень 2. У 2015 році місцевий бюджет затверджено в сумі 138 000 грн. Заплановано: податкових надходжень – 75 000 грн; неподаткових надходжень – 35 000 грн; видатків за спеціальним фондом – 25 000 грн.

Фактично виконано: податкових надходжень – 73 000 грн; неподаткових надходжень – 38 000 грн; видатків за спеціальним фондом – 27 000 грн.

Проаналізувати виконання доходів місцевого бюджету за 2015 рік.

Рівень 3. У ході здійснення аудиту державних фінансів виконання місцевого бюджету, аудит державних фінансів визначив проблему аудиту: "Чому не виконано заплановані завдання з доходної частини бюджету?" та сформував гіпотези аудиту.

Визначити дії державного аудитора щодо вирішення проблеми аудиту та доказу гіпотез. Навести приклади гіпотез аудиту.

Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій

Рівень 1. Встановити послідовність здійснення аудиту окремих господарських операцій суб'єктів господарювання державного сектора економіки, враховуючи стадії та етапи здійснення аудиту.

Рівень 2. Відпускна вартість відвантаженої продукції за листопад минулого року відображена в бухгалтерському обліку підприємства проведенням: Д-т 361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями" на суму 48 300 грн. К-т 701 "Дохід від реалізації готової продукції" – 47 800 грн. К-т 115 "Інвентарна тара" – 500 грн, у тому числі:

- 1) приладів МО-220 – 2 100 грн;
- 2) редукторів ПД-2 – 45 700 грн;
- 3) вартість зворотної тари – 500 грн;
- 4) попередня оплата за продукцію – 1 700 грн.

Перевірити правильність відображення операцій в обліку.

Рівень 3. Визначити особливості методики аудиту державних фінансів окремих господарських операцій суб'єктів господарювання державного сектора економіки. Результати оформити у вигляді таблиці. Зробити висновки.

Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора

Рівень 1. Визначити правильні відповіді:

1. Внутрішні аудити в органі державного сектора проводяться на підставі ...

2. ... підхід передбачає перевірку діяльності об'єкта перевірки з точки зору дотримання норм, правил, встановлених лімітів, стандартів, форм звітності тощо.

3. ... підхід – оцінка ефективності системи внутрішнього контролю в органі державного сектора, а також відповідності досягнутих кількісних і якісних показників поставленим цілям.

4. ... підхід має на увазі детальне, причинно-наслідкове вивчення проблем і методів їх розв'язання з метою розроблення конкретних рекомендацій щодо поліпшення ситуації.

Рівень 2. Внутрішніми державними аудиторами в ході проведення внутрішнього аудиту в районному відділі освіти здійснено вибіркочу перевірку встановлення посадових окладів та нарахування заробітної плати у загальноосвітніх навчальних закладах та встановлено наступне:

1. Педагогічну діяльність здійснюють 2 особи без відповідної освіти та професійно-практичної підготовки, загальна сума видатків на оплату праці вищевказаних працівників склала 40,93 тис. грн.

2. Педагогічну діяльність здійснюють 26 осіб, які не мають відповідної фахової освіти, загальна сума видатків на оплату їх праці склала 1700,53 тис. грн.

3. Вчителю початкових класів повторно впродовж року здійснено нарахування та виплата коштів на оздоровлення в сумі 1474,0 грн.

Необхідно:

1. Визначити законодавчі акти, які порушено.

2. Кваліфікувати внутрішньому державному аудиторіві вищевказані видатки на оплату праці.

Рівень 3. У січні минулого року державною науково-дослідною організацією, що належить до Мінінфраструктури України, безкоштовно отримані права на винаходи залишковою вартістю за актом приймання-передавання – 8 000 грн і сумою нарахованого зносу – 1 200 грн. Оцінювання ринкової вартості одержаних прав з урахуванням зносу становить 15 000 грн, а очікуваний строк їхньої експлуатації – 5 років. Протягом поточного року одночасно з нарахуванням амортизації безкоштовно отриманих прав бухгалтер установи щомісячно до складу оподаткованого доходу звітного періоду відносив суму 380 грн. Перевірити правомірність дій бухгалтера з боку внутрішнього аудитора бюджетної установи.

Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України

Рівень 1. Контрольною групою Рахункової палати проведено аудит ефективності установи, що має мережу відділень (кожне відділення складається із виїзних бригад). Робота бригад налагоджена таким чином, що впродовж робочої зміни (12 годин) бригади до відділень не повертаються.

Відділення установи розташовані у 72 орендованих приміщеннях загальною площею майже 19,0 тис. квадратних метрів. У цілому, за підсумками 2015 року, установою проведено видатків на відшкодування комунальних послуг та енергоносіїв на загальну суму близько 5,0 млн гривень.

Аналізом розподілу приміщень, у яких розташовані відділення, з'ясовано, що в окремих відділеннях у розрахунку на одну бригаду припадає 27 м кв. орендованих площ, в інших – більше 200 м кв. При цьому проведений огляд окремих орендованих приміщень зафіксував факт їх неповного використання.

Враховуючи вищевикладене та той факт, що розмір видатків на оплату окремих комунальних послуг та енергоносіїв залежить від орендованої площі, вбачається можливим об'єднання окремих відділень, які територіально розташовані поруч. До того ж рівень соціально-побутового забезпечення працівників відділень залишається незмінним, а витрати бюджетних коштів на відшкодування вартості отриманих комунальних послуг та енергоносіїв зменшуються.

Необхідно:

Визначити який принцип бюджетної системи України не додержується внаслідок неприйняття управлінського рішення щодо об'єднання певної кількості відділень установи

Рівень 2. Контрольною групою Рахункової палати проведено аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, за результатами якого встановлено порушення терміну надання щомісячної адресної допомоги.

Необхідно:

Визначити законодавчі акти, які порушено.

Рівень 3. Контрольною групою Рахункової палати проведено аудит ефективності справляння і дієвості контролю за надходженням рентної плати (збору) за користуванням радіочастотним ресурсом України до державного бюджету в ході якого встановлено:

факт несплати платником до державного бюджету рентної плати;
неправомірного застосування платником коригуючого коефіцієнта під час розрахунку рентної плати.

Встановлені в ході аудиту порушення спричинили втрати бюджету в загальній сумі понад 60,0 тис. гривень.

Необхідно:

Визначити законодавчі норми, які порушено.

Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України

Рівень 1. Дати визначення таким термінам і поняттям:

Майно – це

Державне майно – це

Комунальне майно – це

Цілісний майновий комплекс – це

Метою аудиту державного та комунального майна є

Об'єкти аудиту державного і комунального майна – це

Приватизація – це

Рівень 2. Розподілити об'єкти державної власності між відповідними групами об'єктів приватизації.

Дані для виконання

Відомо, що аудит приватизації державного майна розпочинається з висвітлення питань обґрунтованості віднесення приватизованого підприємства до об'єктів приватизації відповідної групи (А, Б, В, Г, Д, Е, Ж).

Об'єкти державної власності:

цілісні майнові комплекси підприємств із середньообліковою чисельністю працюючих понад 100 осіб;

цілісні майнові комплекси підприємств із середньообліковою чисельністю працюючих до 100 осіб;

об'єкти незавершеного будівництва;

законсервовані об'єкти;

об'єкти охорони здоров'я;

акції, що належать державі у статутних фондах господарських товариств, розташованих на території України;

об'єкти соціально-побутового призначення;

об'єкти санаторно-курортних закладів.

Рівень 3. Контрольною групою Рахункової палати проведено фінансовий аудит використання коштів резервного фонду державного бюджету в частині забезпечення будівництва окремо визначених об'єктів за наслідками якого встановлено наступне:

до Актів виконаних робіт включено недостовірні дані, що призвело до завищення обсягів виконаних робіт та здійснення їх надлишкової оплати;

за фактом – не виконані роботи на об'єктах, передбачені проектно-кошторисною документацією, відсутність підтверджувальних документів щодо контролю за якістю виконаних робіт та їх обсягами під час будівництва

Необхідно:

Визначити законодавчі акти, які порушено.

7. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання студенти виконують самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студента загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 73,3 %: (110 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС містить: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів і понять за темами дисципліни, підготовку до практичних, семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання творчого завдання у вигляді статті чи есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел на задану проблематику дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки

до семестрового екзамену. Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та зарубіжною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань із навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назви тем	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів				
<i>Тема 1.</i> Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми 1. Проведення порівняльного оцінювання державного аудиту на різних етапах його розвитку. Розкриття основних завдань розвитку аудиту державних фінансів в Україні. Дослідження основних положень Лімської декларації. Узагальнення особливостей організації аудиту державних фінансів у зарубіжних країнах. Скласти предметний покажчик до Стандартів аудиту державних фінансів <i>INTOSAI</i>	8	Презентація результатів, усне опитування, вибірковий огляд конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 39; 40; 42 – 44]
<i>Тема 2.</i> Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми 2. Порівняльний аналіз міжнародних нормативних актів щодо врегулювання аудиту державних фінансів. Особливості аудиту державних фінансів за національним законодавством. Відмінності аудиту державних фінансів від інспектування, перевірки та незалежного аудиту	8	Презентація результатів, тестування, вибірковий огляд конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 12 – 14; 17; 21; 23; 28; 31 – 34; 37 – 40; 42 – 44]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
Тема 3. Класифікація аудиту державних фінансів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми 3. Порівняння основних видів аудиту державних фінансів за міжнародними та національними стандартами. Визначення різновидів аудиту державних фінансів в Україні	8	Презентація результатів, тестування, вибірковий огляд конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 12 – 14; 17; 21; 23; 28; 31 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
Тема 4. Суб'єкти аудиту державних фінансів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми 4. Розкриття призначення та функцій ДАС України. Особливості діяльності Рахункової палати України у сфері аудиту державних фінансів. Порівняльний аналіз повноважень ДАС та Рахункової палати України щодо здійснення аудиту. Скласти предметний покажчик Закону України "Про державний фінансовий контроль" та Закону України "Про Рахункову палату". Підготовка до контрольної роботи за темами 1 – 4	8	Письмова контрольна робота за темами 1 – 4, економічний диктант, вибірковий огляд конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 12 – 14; 17; 21 – 23; 28; 31 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
Тема 5. Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми 5. Дослідження нормативно-правового забезпечення організації державного фінансового аудиту органами ДАС. Огляд планової документації	8	Презентація результатів, усне опитування, тестування, вибірковий огляд конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 19 – 24; 28; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
Тема 6. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми 7. Дослідження нормативно-правового забезпечення організації внутрішнього аудиту в органах державного сектора	8	Презентація результатів, усне опитування, тестування, вибірковий огляд конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 19 – 24; 28; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
Тема 7. Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> з теми 7. Дослідження нормативно-правового забезпечення організації аудиту державних фінансів органами Рахункової палати України. Огляд планової документації. Підготовка до контрольної роботи за темами 5 – 6. Підготовка до колоквиуму	7	Письмова контрольна робота за темами 5 – 6, презентація результатів, усне опитування	Основна [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 19 – 24; 28; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
Усього за змістовим модулем 1		55		

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 2 Методичні основи аудиту державних фінансів				
<i>Тема 8.</i> Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> з теми 8. Згідно із власним варіантом виконуваних завдань навести особливості аудиту ефективності виконання бюджетних програм окремої галузі. Типові порушення в ході виконання бюджетних програм. Приклади проблем і гіпотез аудиту, пропозиції щодо їх формування (проаналізувати реальні бюджетні програми)	8	Презентація результатів, усне опитування, тестування, огляд конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 18; 21 – 23; 25; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
<i>Тема 9.</i> Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> з теми 9. Визначення особливостей державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. Встановлення порядку визначення ризикових операцій діяльності суб'єктів господарювання	8	Презентація результатів, усне опитування, економічний диктант	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 21 – 24; 26; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
<i>Тема 10.</i> Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> з теми 10. Самостійне опрацювання наступних питань: 1. Сутність та особливості формування державного і місцевого бюджетів. 2. Фінансова звітність, яка підтверджує виконання місцевого бюджету. Підготовка до контрольної роботи за темами 7 – 9	8	Письмова контрольна робота за темами 7 – 9, презентація результатів, усне опитування, перевірка конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 21 – 24; 27; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]
<i>Тема 11.</i> Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> з теми 11. Порівняння особливостей методики державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання і державного фінансового аудиту окремих господарських операцій, результати оформити у вигляді таблиці	8	Презентація результатів, усне вибірконе опитування, економічний диктант	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 13 – 16; 21 – 24; 27; 30 – 34; 37 – 40; 42 – 44]

Закінчення табл. 7.1

1	2	3	4	5
Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> з теми 12. Надати характеристику основним положенням Порядка 1001 та стандартам із внутрішнього аудиту в державних органах, результати оформити у вигляді таблиці. Сформувати підсумковий документ за результатами внутрішнього аудиту в органах державного сектора	8	Презентація результатів, усне вибіркове опитування, економічний диктант	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 32 – 34; 38 – 40; 42 – 44]
Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> з теми 13. Визначення основних напрямів аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України. Опрацювати зразки робочих і узагальнюючих документів аудиту ефективності з боку Рахункової палати України. Підготовка до контрольної роботи за темами 11 – 13	7	Письмова контрольна робота за темами 11 – 13. Презентація результатів, усне опитування, тестування, перевірка конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 32 – 34; 38 – 40; 42 – 44]
Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> з теми 14. Визначення типових порушень за результатами фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України. Встановлення заходів, яких вживають державні аудитори Рахункової палати України в разі виявлення порушень державного адміністрування та міжбюджетних трансфертів. Підготовка до колоквиуму	2	Презентація результатів, усне опитування, тестування, перевірка конспектів	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [6 – 9; 32 – 34; 38 – 40; 42 – 44]
Усього за змістовим модулем 2		49		
Підготовка до екзамену		2		
Передекзаменаційні консультації		2		
Разом годин		108		

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Змістовий модуль 1

Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів

Тема 1. Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів

1. Охарактеризуйте етапи розвитку аудиту державних фінансів у світі.
2. Перерахуйте проголошені Лімською декларацією первинні положення розвитку державного фінансового контролю в демократичних країнах.
3. Перерахуйте вимоги до аудиту державних фінансів в економічно розвинених країнах.
4. Охарактеризуйте діяльність міжнародної організації *INTOSAI*.
5. Яка основна мета діяльності та призначення *EUROSAI*?

Тема 2. Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів

1. Обґрунтуйте необхідність появи аудиту державних фінансів в Україні.
2. Дайте визначення поняття "аудит державних фінансів".
3. Перерахуйте основні нормативно-правові акти, які забезпечують здійснення аудиту державних фінансів в Україні.
4. Порівняйте зміст основних нормативно-правових актів, які забезпечують здійснення аудиту державних фінансів в Україні.
5. Які суттєві особливості стандартів аудиту державних фінансів *INTOSAI*?

Тема 3. Класифікація аудиту державних фінансів

1. Перерахуйте види аудиту державних фінансів, які зустрічаються в міжнародній практиці.
2. Перерахуйте цілі аудиту ефективності.
3. Що є предметом аудиту ефективності?
4. Перерахуйте об'єкти аудиту ефективності.
5. Виділіть складові елементи аудиту ефективності.
6. Укажіть принципові відмінності аудиту ефективності від фінансового аудиту.
7. Визначте сутність аудиту відповідності.

Тема 4. Суб'єкти аудиту державних фінансів

1. Надайте характеристику організаційній структурі Державної аудиторської служби України.
2. Яке призначення ДАС України?
3. Перерахуйте основні завдання ДАС в Україні.
4. Дайте характеристику Рахункової палати України як вищого органу зовнішнього аудиту державних фінансів.
5. Перерахуйте повноваження Рахункової палати України.

Тема 5. Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України

1. Дайте визначення поняття "організація державного фінансового аудиту".
2. Охарактеризуйте елементи організації державного фінансового аудиту.
3. Дайте коротку характеристику принципам організації державного фінансового аудиту.
4. Охарактеризуйте стадії здійснення державного фінансового аудиту: організаційну, дослідну та стадію узагальнення і реалізації результатів аудиту державних фінансів.
5. Охарактеризуйте структуру плану державного фінансового аудиту.

Тема 6. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора

1. Визначте зміст терміна "внутрішній аудит в органах державного сектора".
2. Що є основним завданням та об'єктом внутрішнього аудиту в органах державного сектора?
3. Напрями діяльності підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора) уЦОВВ/підвідомчій установі.
4. Нормативно-правове забезпечення організації діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в системі органів виконавчої влади.
5. Визначте й охарактеризуйте принципи професійної діяльності, які встановлено Кодексом етики працівника підрозділу внутрішнього аудиту.

Тема 7. Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України

1. Визначте, що являють собою поняття: "організація", "організація аудиторської діяльності", "організація аудиту державних фінансів" та який взаємозв'язок між ними.

2. Які основні принципи аудиту державних фінансів із боку Рахункової палати України?

3. Які основні стадії планування аудиту державних фінансів із боку Рахункової палати України?

4. З якою метою здійснюється координація дій аудиторів із діями працівників об'єкта перевірки?

5. З якою метою здійснюється нагляд із боку Рахункової палати України?

Змістовий модуль 2

Методичні основи аудиту державних фінансів

Тема 8. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)

1. Дайте визначення поняттям: "бюджетна програма", "державна цільова програма", "паспорт бюджетної програми".

2. Порівняйте зміст та призначення бюджетної програми та державної цільової програми.

3. Дайте визначення результативним показникам бюджетної програми та назвіть їх групи.

4. Визначте зміст аудиту ефективності виконання бюджетних програм.

5. Визначте мету, завдання та об'єкти аудиту ефективності виконання бюджетних програм.

Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання

1. Розкрийте зміст державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки.

2. Які основні завдання стоять перед державним аудитором під час здійснення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання?

3. Перерахуйте об'єкти державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

4. Перерахуйте джерела інформації державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

5. Охарактеризуйте процес проведення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.

Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів

1. Дайте визначення поняття "державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів".

2. Перерахуйте бюджети, які належать до місцевих бюджетів.

3. Охарактеризуйте завдання аудиту виконання місцевого бюджету.

4. Визначте порядок організації аудиту виконання місцевого бюджету.

5. Охарактеризуйте процес аудиту виконання місцевого бюджету.

Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій

1. Дайте визначення поняття "державний фінансовий аудит окремих господарських операцій (операційний аудит)".

2. Визначте об'єкти операційного аудиту.

3. Охарактеризуйте завдання операційного аудиту.

4. Які операції підлягають моніторингу під час проведення операційного аудиту?

Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора

1. Сформулюйте мету внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

2. Охарактеризуйте завдання внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

3. Перелічіть функції внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

4. Визначте об'єкти внутрішнього аудиту в органах державного сектора.

5. Надайте характеристику видам внутрішнього аудиту в органах державного сектора згідно з діючим законодавством.

Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України

1. Надайте характеристику основним положенням аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України.
2. Розкрийте особливості планування аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України.
3. Охарактеризуйте основні етапи дослідницької стадії аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.
4. Розкрийте порядок складання звіту про результати проведеного аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів.

Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України

1. Надайте характеристику основним положенням фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України.
2. Розкрийте особливості планування фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України.
3. Охарактеризуйте основні етапи дослідницької стадії фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів.
4. Розкрийте порядок складання звіту про результати проведеного фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів.
5. Перелічіть основні вимоги та рекомендацій до складання аудиторського звіту про результати проведеного фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України.
6. Як здійснюється перевірка виконання пропозицій (рекомендацій) за результатами фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів?

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу: консультації: індивідуальні (запитання – відповідь); групові (розгляд типових прикладів-ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу: консультації (індивідуальні і групові);

в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни "Аудит державних фінансів" для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру; робота в малих групах; семінари-дискусії; міні-лекції; мозкові атаки; кейс-метод; ознайомлювальні (початкові) ігри, ділові та рольові ігри; презентації; банки візуального супроводу, метод Дельфі, метод сценаріїв (табл. 9.1 і 9.2).

Таблиця 9.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Назви тем	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Змістовий модуль 1 Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів	
<i>Тема 1. Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів</i>	<i>Лекція проблемного характеру з питання "INTOSAI та EUROSAI. Огляд діяльності та визначення перспективних напрямів роботи" за темою 1, семінар-дискусія, банки візуального супроводу</i>
<i>Тема 2. Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів</i>	<i>Міні-лекція з питання "Правові колізії регулювання аудиту державних фінансів" за темою 2, банки візуального супроводу</i>
<i>Тема 3. Класифікація аудиту державних фінансів</i>	<i>Лекція проблемного характеру з питання "Основні тенденції впровадження аудиту ефективності та фінансового аудиту в діяльності контролюючих органів" за темою 3, презентація результатів, банки візуального супроводу</i>

1	2
<i>Тема 4. Суб'єкти аудиту державних фінансів</i>	<i>Лекція проблемного характеру з питань "Проблеми розподілу повноважень щодо здійснення аудиту державних фінансів", "Зміст та дублювання функцій контролюючих органів у сфері здійснення державного фінансового контролю" за темою 3, робота в малих групах, банки візуального супроводу</i>
<i>Тема 5. Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України</i>	<i>Лекція проблемного характеру з питань "Організація державного фінансового аудиту. Проблеми розподілу завдань і обов'язків між державними аудиторами", "Посадова інструкція державного аудитора. Аналіз посадових обов'язків державного аудитора в контексті посадових обов'язків державного службовця" за темою 5, семінар-дискусія, презентація результатів, банки візуального супроводу</i>
<i>Тема 6. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора</i>	<i>Міні-лекція з питання "Законодавче підґрунтя організації внутрішнього аудиту в органах державного сектора" за темою 6, семінар-дискусія, банки візуального супроводу</i>
<i>Тема 7. Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України</i>	<i>Лекція проблемного характеру з питань "Переваги і недоліки організації аудиту державних фінансів. Аналіз процесу організації аудиту державних фінансів на сучасному етапі діяльності Рахункової палати. Нормативно-правове забезпечення організації аудиту державних фінансів" за темою 7, семінар-дискусія, презентація результатів, банки візуального супроводу</i>
Змістовий модуль 2 Методичні основи аудиту державних фінансів	
<i>Тема 8. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)</i>	<i>Лекція проблемного характеру з питань "Програмно-цільовий метод як ефективний спосіб бюджетування" та "Бюджетні програми: теоретичний та правовий аспекти" за темою 8, робота в малих групах, банки візуального супроводу, метод Дельфі</i>
<i>Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання</i>	<i>Лекція проблемного характеру з питання "Теоретико-методологічні засади державного фінансового аудиту фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки" за темою 9, робота в малих групах, банки візуального супроводу</i>
<i>Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів</i>	<i>Міні-лекція з питання "Аналіз показників виконання місцевих бюджетів (на прикладі місцевого бюджету м. Харкова)" за темою 10, робота в малих групах, ділова гра, банки візуального супроводу</i>
<i>Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій</i>	<i>Лекція проблемного характеру з питань "Суттєвість в аудиті", "Аналіз показників діяльності органів ДАС України щодо проведених державних аудитів" за темою 11, робота в малих групах, ділова гра, банки візуального супроводу</i>

1	2
<i>Тема 12.</i> Внутрішній аудит в органах державного сектора	<i>Міні-лекція</i> з питання "Проблеми та перспективи розвитку внутрішнього аудиту в органах державного сектора" за темою 12, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 13.</i> Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України	<i>Лекція проблемного характеру</i> з питання "Особливості аудиту доходів і видатків державного бюджету" за темою 13, робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 14.</i> Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України	<i>Лекція проблемного характеру</i> з питання "Теоретико-методологічні засади аудиту державного і комунального майна" за темою 14, робота в малих групах, ділова гра, презентація результатів, банки візуального супроводу

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають разом із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають

не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформацію надають по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовують інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників щодо цієї теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Робота в малих групах дає змогу структурувати заняття за формою і змістом, створює можливості для участі студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох або більше слухачів.

Метод Дельфі використовується з метою досягнення консенсусу в експертному оцінюванні і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, які працюють індивідуально в різних місцях. У разі вибору управлінського рішення за цим методом академічну групу поділяють, наприклад, на п'ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і ухвалюють управлінське рішення, а п'ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюються цією групою. Експертна група може бути поділена за спеціалізаціями.

Комп'ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп'ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри й дані, приймати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання цього методу є розвиток системного мислення студентів, їх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, ухвалювати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробленні ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

Банки візуального супроводу сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

Таблиця 9.2

Використання методик активізації процесу навчання

Теми навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
Змістовий модуль 1		
Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів		
<i>Тема 1.</i> Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів	<i>Семінарське заняття на тему</i> "Проблемні питання виникнення і розвитку аудиту державних фінансів в Україні та за її межами"	Семінар-дискусія, презентація
<i>Тема 2.</i> Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів	Проблемне повідомлення та дискусія з питання "Сутність аудиту державних фінансів: дискусійні питання", "Правові колізії регулювання аудиту державних фінансів"	Міні-лекція
<i>Тема 3.</i> Класифікація аудиту державних фінансів	Семінарське заняття на тему "Зміст різновидів аудиту державних фінансів у міжнародній та вітчизняній практиці"	Семінар-дискусія, презентація
<i>Тема 4.</i> Суб'єкти аудиту державних фінансів	Семінарське заняття на тему "Особливості функціонування Державної аудиторської служби та Рахункової палати України"	Робота в малих групах
<i>Тема 5.</i> Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України	Семінарське заняття на тему "Сучасний стан організації державного фінансового аудиту ДАС України"	Семінар-дискусія, презентація
<i>Тема 6.</i> Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора	Семінарське заняття на тему "Особливості організації внутрішнього аудиту в органах державного сектора"	Семінар-дискусія, презентація
<i>Тема 7.</i> Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України	Семінарське заняття на тему "Сучасний стан організації аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України"	Семінар-дискусія, презентація, метод Дельфі
Змістовий модуль 2		
Методичні основи аудиту державних фінансів		
<i>Тема 8.</i> Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)	<i>Завдання 2.</i> За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи державного аудитора та розробити рекомендації щодо їх усунення	Робота в малих групах, ділова гра, метод Дельфі

1	2	3
<i>Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання</i>	<i>Завдання 3. На підставі інформації, відображеної в журналі обліку роботи державного аудитора, зробити записи в аудиторському звіті</i>	Робота в малих групах, ділова гра
<i>Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів</i>	<i>Завдання 2. За виявленими порушеннями зробити записи в журналі обліку роботи державного аудитора та розробити рекомендації щодо їх усунення</i>	Робота в малих групах, ділова гра
<i>Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій</i>	<i>Завдання 1. Перевірити правомірність здійснення і правильність відображення в обліку господарських операцій та фінансових показників, викладених у навчальних завданнях</i>	Робота в малих групах, ділова гра
<i>Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора</i>	<i>Завдання 1. Перевірити достовірність ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в бюджетній установі</i>	Робота в малих групах
<i>Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України</i>	<i>Завдання 1. Перевірити ефективність та законність формування доходів і видатків державного бюджету, міжбюджетних трансфертів, згідно із запропонованими завданнями</i>	Робота в малих групах, ділова гра
<i>Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України</i>	<i>Завдання 1. Перевірити правильність використання державного і комунального майна суб'єктів господарювання, встановити законність процесу приватизації майна, згідно із запропонованими завданнями</i>	Робота в малих групах, ділова гра

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1.) у студентів враховує види занять, які, згідно з програмою навчальної дисципліни, передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюють за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання, студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи містять:

поточний контроль, що здійснюють протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюють сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів);

модульний контроль, що здійснюють з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовний модуль і має на меті інтегроване оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Поточний контроль із цієї навчальної дисципліни здійснюють у таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист індивідуального та комплексного розрахункового завдання;

перевірка творчого завдання на задану тематику;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи;

експрес-опитування;

проведення диктанту за лекційним матеріалом.

Модульний контроль із цієї навчальної дисципліни здійснюють у формі колоквиуму.

Колоквиум – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводять як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль здійснюють у формі іспиту.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводять за такими критеріями:

розуміння ступіню засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладення матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставлять за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. У процесі оцінювання індивідуальних завдань увага приділяється якості, самостійності та своєчасності подання викладених завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали знижують.

Домашнє (індивідуальне) завдання охоплює самостійну роботу студента. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторною самостійною роботою студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизування знання за окремими темами, вміння роботи обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та оброблення, само-реалізація на практичних та семінарських заняттях.

Письмову контрольну роботу здійснюють декілька разів за семестр, вона містить практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Модульний контроль (колоквіум) здійснюють та оцінюють за двома складовими: практичний модульний контроль і лекційний модульний контроль. Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять, виконання індивідуального завдання та проміжного тестового контролю згідно з графіком навчального процесу.

Лекційний модульний контроль здійснюють у письмовій формі за відповідними білетами, зміст яких містить питання всіх тем модуля.

Завдання модульного контролю містить 3 завдання різного ступеня складності. Модульне завдання оцінюють за 5-бальною шкалою.

Поточна контрольна робота оцінюється різною кількістю балів в залежності від складності завдань, які вона містить, відповідно до кваліфікаційних вимог до фахівців. Кожне завдання модульного контролю оцінюється окремо.

Студент може бути допущеним до складання екзаменаційної сесії, якщо набирає 35 балів.

Творче завдання може мати вигляд наукової статі чи есе. Критеріями оцінювання творчого завдання є: здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне

проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подання матеріалу; виконання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Порядок проведення підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводять у формі іспиту. Іспит здійснюється у письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з трьох видів практичних завдань різного ступеня складності (2 стереотипних, 2 діагностичних, 1 евристичне).

Зразок екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній ступінь	Магістр
Спеціальність	071 "Облік і оподаткування"
Навчальна дисципліна	"Аудит державних фінансів"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

Завдання 1 (стереотипне) – 4 бали

Вставте пропущені терміни чи визначення:

1. Елементи аудиту фінансової звітності та аудиту відповідності законодавства містить аудит державних фінансів ..., а елементи аудиту ефективності містить аудит державних фінансів ...
2. Детальною інструкцією щодо здійснення аудиту державних фінансів є ... аудиту.
- 3 Результати аудиту державних фінансів відображаються в ... (вказати назву документу).
4. Дати визначення терміну: проблема аудиту ефективності – це ...
5. Критерієм відбору суб'єктів господарювання для здійснення аудиту державних фінансів є обсяг бюджетного фінансування в розмірі ... грн. в рік.
6. Бюджетне фінансування в Україні відбувається згідно з ... методом.

Завдання 2 (стереотипне) – 4 бали

Встановіть послідовність здійснення аудиту ефективності виконання бюджетних програм користуючись наведеними варіантами:

- 1) визначення гіпотез аудиту, визначення проблем аудиту, складання програми аудиту;

2) визначення проблем аудиту, визначення гіпотез аудиту, складання програми аудиту;

3) складання програми аудиту, визначення проблем аудиту, визначення гіпотез аудиту.

Завдання 3 (діагностичне) – 8 балів

Встановіть відповідність між практичними діями аудитора Рахункової палати України та загальновідомими принципами аудиту ефективності діяльності.

Таблиця

Відповідність принципів аудиту ефективності практичним діям державного аудитора

Практичні дії аудитора	Принцип
Аудитор розглядає об'єкт аудиту як систему	?
Аудитор враховує всі внутрішні і зовнішні чинники	?
Будується схема аудиту відповідно до ієрархії структури	?
Аудитор використовує вибіркові методи дослідження	?
Аудиторський процес організовується як постійно діючий	?
Розподіл праці серед аудиторів та їх асистентів, експертів будується відповідно до компетентності та досвіду їх роботи в конкретних галузях	?

Завдання 4 (діагностичне) – 8 балів

Визначте фактичні витрати бюджетної установи за 2015 рік, якщо відомо, що касові витрати за 2015 рік становлять 55 000 грн, кредиторська заборгованість 7 900 грн і 6 000 грн на початок і кінець 2015 року відповідно; дебіторська заборгованість на початок і кінець 2015 року 3 000 грн і 2 000 грн відповідно; залишок запасів на початок року – 4 850 грн.

Проаналізуйте відхилення між фінансовими показниками.

Завдання 5 (евристичне) – 16 балів

У ході здійснення аудиту державних фінансів виконання місцевого бюджету, аудит державних фінансів визначив проблему аудиту: "Чому при виконанні обсягів доходів місцевого бюджету не виконано заплановані видатки?" та сформував відповідні гіпотези аудиту.

Визначте дії державного аудитора щодо вирішення проблеми аудиту та доказу таких гіпотез.

Затверджено на засіданні кафедри контролю і аудиту

Протокол №_ від _ _____ 20_ року

Завідувач кафедри _____

Екзаменатор _____

Щоб виставити загальну оцінку за письмовий іспит, потрібно зробити підсумок балів за всіма трьома складовими білета.

Завдання 1 містить ситуаційне завдання невисокого рівня складності, вирішення якого потребує елементарних знань та вміння робити обґрунтовані висновки у стандартних ситуаціях. Максимальна оцінка – **4 бали**.

4 бали – якщо подано правильну й вичерпну відповідь з необхідним обґрунтуванням і посиланням на діючі законодавчі та нормативні акти, що регулюють питання. Висновок сформульовано чітко в логічній послідовності. Оформлення охайне.

3 бали – якщо подано правильну, але невичерпну відповідь без посилання на діючі законодавчі та нормативні акти, що регулюють питання. Висновок сформульовано недостатньо чітко. Оформлення охайне.

2 бали – якщо подано правильну відповідь без належного обґрунтування. Оформлення охайне.

1 бал – якщо подано правильну відповідь без належного обґрунтування та відсутні висновки. Оформлення неохайне.

Завдання 2 містить ситуаційне завдання невисокого рівня складності, вирішення якого потребує елементарних знань або вміння виконувати елементарні розрахунки та вміння робити обґрунтовані висновки в стандартних ситуаціях. Максимальна оцінка – **4 бали**.

4 бали – якщо подано правильну й вичерпну відповідь або правильне виконання розрахунку з необхідним обґрунтуванням і посиланням на діючі законодавчі та нормативні акти, що регулюють питання. Висновок сформульовано чітко, у логічній послідовності. Оформлення охайне.

3 бали – якщо подано правильну, але невичерпну відповідь або правильне виконання розрахунку без посилання на діючі законодавчі й нормативні акти, що регулюють питання. Висновок сформульовано недостатньо чітко. Оформлення охайне.

2 бали – якщо подано правильну відповідь без належного обґрунтування. Оформлення охайне.

1 бал – якщо подано правильну відповідь без належного обґрунтування та відсутності висновків. Оформлення неохайне.

Завдання 3 містить ситуаційне завдання, яке передбачає наявність знань базових положень теорії аудиту державних фінансів та положень відповідних законодавчих та нормативних актів, вміння надавати обґрунтовані висновки. Максимальна оцінка – **8 балів**.

8 балів – якщо завдання виконано правильно: викладення матеріалу відповідає положенням теорії аудиту державних фінансів та вимогам нормативно-правових актів, формули розрахунків наведено правильно, значення символів у формулах розкрито, послідовність виконання розрахунків роз'яснено. Висновки сформульовано чітко, в логічній послідовності з належним обґрунтуванням. Оформлення охайне.

6; 7 балів – якщо завдання виконано правильно: викладення матеріалу відповідає положенням теорії аудиту державних фінансів та вимогам нормативно-правових актів, формули розрахунків наведено правильно, значення символів у формулах розкрито. Під час формулювання висновків допущені незначні неточності (або послідовність виконання розрахунків роз'яснено недостатньо). Оформлення охайне.

4; 5 балів – якщо завдання виконано в цілому правильно: викладення матеріалу здійснено без належного обґрунтування, допущені несуттєві неточності під час викладення теоретичних положень чи вимог нормативно-правових актів, не роз'яснено значення символів у формулах. Висновки відсутні (або оформлення неохайне).

2; 3 бали – якщо в процесі викладення матеріалу допущені суттєві помилки під час викладення теоретичних положень чи вимог нормативно-правових актів, допущені помилки під час здійснення розрахунків. Обґрунтування відсутнє. Допущена неохайність під час оформлення відповіді.

1 бал – якщо формули розрахунків наведено правильно, але під час викладення матеріалу допущені суттєві помилки під час висвітленні теоретичних положень чи вимог нормативно-правових актів, допущені суттєві помилки під час здійснення розрахунків, які призвели до неправильної загальної відповіді. Обґрунтування відсутнє. Висновки не сформульовані. Допущена неохайність під час оформлення відповіді.

Завдання 4 містить ситуаційне завдання, яке передбачає наявність знань базових положень теорії аудиту державних фінансів та положень відповідних законодавчих та нормативних актів, вмінь щодо виконання розрахунків помірного рівня складності та щодо визначення ступеня достовірності тверджень, вміння надавати обґрунтовані висновки. Максимальна оцінка – **8 балів**.

8 балів – якщо завдання виконано правильно: розрахунки виконано за типовим алгоритмом без помилок, обґрунтування відповіді здійснене згідно з положеннями теорії аудиту державних фінансів та вимогами

нормативно-правових актів, формули розрахунків наведено правильно, значення символів у формулах розкрито, послідовність виконання розрахунків роз'яснено. Висновки сформульовано чітко, в логічній послідовності з належним обґрунтуванням. Оформлення охайне.

6; 7 балів – якщо завдання виконано правильно: викладення матеріалу відповідає положенням теорії аудиту державних фінансів вимогам нормативно-правових актів з питань аудиту, формули розрахунків наведено правильно, значення символів у формулах розкрито. Під час формулювання висновків допущено незначні неточності (або послідовність виконання розрахунків роз'яснено недостатньо). Оформлення охайне.

4; 5 балів – якщо завдання виконано в цілому правильно: викладення матеріалу здійснено без належного обґрунтування, допущені несуттєві неточності під час викладення теоретичних положень чи вимог нормативно-правових актів, не роз'яснено значення символів у формулах. Висновки відсутні (або оформлення неохайне).

2; 3 бали – якщо під час викладення матеріалу допущено суттєві помилки під час викладення теоретичних положень чи вимог нормативно-правових актів, допущені помилки під час здійснення розрахунків. Обґрунтування відсутнє. Допущена неохайність під час оформлення відповіді.

1 бал – якщо формули розрахунків наведено правильно, але під час викладення матеріалу допущено суттєві помилки під час висвітлення теоретичних положень чи вимог нормативно-правових актів, допущені суттєві помилки під час здійснення розрахунків, які призвели до неправильної загальної відповіді. Обґрунтування відсутнє. Висновки не сформульовані. Допущена неохайність під час оформлення відповіді.

Завдання 5 містить ситуаційне завдання, яке передбачає наявність вміння щодо виконання розрахунків підвищеного рівня складності на основі застосування сукупності методів аудиту державних фінансів, положень теорії аудиту державних фінансів та нормативно-правових актів із питань аудиту державних фінансів. Максимальна оцінка – **16 балів**.

16 балів – якщо завдання вирішено правильно. Студент володіє системними знаннями навчального матеріалу, ефективно їх застосовує. Відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить посилання на норми законодавчих та інших нормативних документів, що регламентують питання, значення всіх символів у формулах розкрито, надані пояснення всіх проміжних результатів, оформлення охайне. Висновки сформульовані чітко.

12 – 15 балів – якщо завдання вирішено правильно. Студент володіє системними знаннями навчального матеріалу. Відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить посилання на норми законодавчих та інших нормативних документів, що регламентують питання, оформлення охайне. Під час формулювання висновків допущені несуттєві неточності або не роз'яснені окремі проміжні розрахунки.

8 – 11 балів – якщо завдання виконано в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при цьому студент допускає незначну арифметичну помилку або незначні неточності під час викладення теоретичних обґрунтувань. Обґрунтування не вичерпне, відсутні посилання на норми законодавчих та інших нормативних документів, що регламентують питання, або допущені неточності під час посилання на такі документи. Висновок сформульовано нечітко, або він відсутній. Оформлення відповіді охайне.

4 – 7 балів – якщо завдання виконано з використанням елементів типового алгоритму, але при цьому студент у деяких розрахунках допускає арифметичну помилку та неточності під час викладення теоретичних обґрунтувань. Обґрунтування невичерпне, відсутні посилання на норми законодавчих та інших нормативних документів, що регламентують питання, або допущені неточності під час посилання на такі документи. Висновок сформульовано нечітко, або він відсутній. Оформлення відповіді охайне.

1 – 3 бали – якщо студент використовує окремі елементи типового алгоритму, допускає методологічні та арифметичні помилки в розрахунках чи викладенні теоретичних обґрунтувань. Висновок сформульовано нечітко, або він взагалі відсутній. Оформлення неохайне.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час складання екзамену – 40 балів. При цьому мінімальний бал, за яким екзамен вважається складеним студентом, дорівнює 25 балів.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Про- фесійні компе- тент- ності	Навчальний тиждень	Год.	Форми навчання			Оцінка рівня сформованості компетентностей	
						Форми контролю	Макси- мальний бал
Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади аудиту державних фінансів							
Визначати особливості здійснення аудиту державних фінансів. Здійснювати організацію аудиту державних фінансів	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів Тема 2. Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів Тема 3. Класифікація аудиту державних фінансів	Активна робота на лекції	1,5
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу	–	–
	2	Ауд.	2	Семінарське заняття	Проблемні питання виникнення і розвитку аудиту державних фінансів в Україні та за її межами	Активна робота на занятті (усне опитування)	0,5
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 1. Проведення порівняльної оцінки аудиту державних фінансів на різних етапах його розвитку. Розкриття основних завдань розвитку аудиту державних фінансів в Україні. Дослідження основних положень Лімської декларації. Узагальнення особливостей організації аудиту державних фінансів у зарубіжних країнах. Скласти предметний покажчик до Стандартів аудиту державних фінансів <i>INTOSAI</i> .	Вибірковий огляд конспектів. Поточна контрольна робота	0,5 + 1
	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Суб'єкти аудиту державних фінансів Тема 5. Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України	Активна робота на лекції	0,75
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу	–	–
	4	Ауд.	4	Семінарське заняття	"Сутність та зміст аудиту державних фінансів: дискусійні питання"	Активна робота на занятті (усне опитування)	1,5

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4		5	6	
58		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 2, 3. Порівняльний аналіз міжнародних нормативних актів, щодо врегулювання аудиту державних фінансів. Особливості аудиту державних фінансів за національним законодавством. Відмінності аудиту державних фінансів від інспектування, перевірки та незалежного аудиту. Порівняння основних видів аудиту державних фінансів за міжнародними та національними стандартами. Визначення різновидів аудиту державних фінансів в Україні. Підготовка до контрольної роботи	Вибірковий огляд конспектів. Економічний диктант	2 + 2
	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України Тема 6. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора	Активна робота на лекції	0,75
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу	–	–
	6	Ауд.	2	Семінарське заняття	"Зміст різновидів аудиту державних фінансів у міжнародній та вітчизняній практиці"	Активна робота на занятті. Поточна контрольна робота	1 + 1
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 4. Розкриття призначення та функцій ДАС України. Особливості діяльності Рахункової палати України у сфері аудиту державних фінансів. Порівняльний аналіз повноважень ДАС та Рахункової палати України щодо здійснення аудиту державних фінансів. Скласти предметний покажчик Закону України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю" та Закону України "Про Рахункову палату"	Тестування. Вибірковий огляд конспектів	1
		Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України	Активна робота на лекції	0,5
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу	–	–
	8	Ауд.	4	Семінарське заняття	"Сучасний стан організації державного фінансового аудиту Рахунковою палатою України". Колоквіум з модуля 1	Активна робота на занятті. Поточний контрольна робота. Колоквіум	3 + 5 + 5

1	2	3		4		5	6
		СРС	10	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття з теми 5, 6, 7. Дослідження нормативно-правового забезпечення організації аудиту державних фінансів органами ДАС. Огляд планової документації. Підготовка самостійної роботи до тем 4 – 7. Підготовка до колоквиуму	Перевірка самостійної роботи	
Усього за модулем 1		75					30
Змістовий модуль 2. Методичні основи аудиту державних фінансів							
Здійснювати аудит державних фінансів	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності) Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання	Активна робота на лекції	1
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу	–	–
	10		2	Практичне заняття	Тема 8. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності) Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання	Активна робота на занятті (усне опитування)	1
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття з теми 8. Згідно з власним варіантом виконуваних завдань навести особливості аудиту ефективності виконання бюджетних програм окремої галузі. Типові порушення в ході виконання бюджетних програм	Економічний диктант (перевірка самостійної роботи)	1
	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій	Активна робота на лекції	1
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу Приклади проблем і гіпотез аудиту, пропозиції щодо їх формування (проаналізувати реальні бюджетні програми)	–	–
	12	Ауд.	4	Практичне заняття	Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів	Усне опитування (активна робота на занятті)	2
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття з теми 9, 10. Визначення особливостей аудиту державних фінансів діяльності суб'єктів господарювання. Встановлення порядку визначення ризикових операцій діяльності суб'єктів господарювання. Підготовка до контрольної роботи	Економічний диктант (перевірка самостійної роботи)	2

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	
69	13	Ауд	2	Лекція Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора	Активна робота на лекції	0,5
		СРС	6	Підготовка до занять Вивчення лекційного матеріалу Самостійне опрацювання наступних питань: 1. Сутність та особливості формування державного і місцевого бюджетів. 2. Фінансова звітність, яка підтверджує виконання місцевого бюджету	–	–
	14		2	Практичне заняття Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій	Активна робота на занятті (усне опитування)	1
		СРС	7	Підготовка до занять Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття з теми 11. Визначення основних напрямів аудиту державних фінансів ефективності діяльності. Опрацювати зразки робочих і узагальнюючих документів аудиту ефективності діяльності	Перевірка конспектів (перевірка самостійної роботи)	1
	15	Ауд.	2	Лекція Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України	Активна робота на лекції	1
		СРС	6	Підготовка до занять Вивчення лекційного матеріалу	–	–
	16	Ауд.	2	Практичне заняття Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора	Активна робота на занятті. Поточна контрольна робота	1 + 0,5
		СРС	3	Підготовка до занять Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття з теми 12. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття з теми 13, 14. Визначення типових порушень у ході формування і використання доходів та видатків державного бюджету. Встановлення заходів, що вживаються в разі виявлення порушень державного адміністрування та міжбюджетних трансфертів. Підготовка до контрольної роботи Визначення особливостей віднесення майна до об'єктів державної чи комунальної власності, результати оформити у вигляді таблиці. Відмінності об'єктів аудиту державного і комунального майна. Підготовка творчого завдання. Підготовка до колоквиуму	Тестування, перевірка конспектів (перевірка самостійної роботи)	1

Закінчення табл. 11.1

1	2	3		4	5	6
	17	Ауд.	2	Практичне заняття Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України Колоквіум з модуля 2	Активна робота на занятті. Поточна контрольна робота. Творче завдання. Колоквіум	2 + 2 + 5 + 5
		СРС	2	Підготовка до занять Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка творчого завдання	Перевірка конспектів (перевірка самостійної роботи)	
Усього за модулем 2		69				30
	сесія	СРС, Ауд.	2	Підготовка до екзамену		40
			2	Передекзаменаційна консультація		
			2	Іспит		
УСЬОГО годин		150		Загальна максимальна кількість балів із дисципліни		100

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
2,5	3,0	3,5	3,5	4,5	4,5	8,5	2,5	2,5	2,5	2,5	3,0	3,5	13,5		
Колоквіум							Колоквіум								
5							5								

Примітка. T1, T2 ... T14 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Активна робота на парі	Усне опитування	Самостійні (індивідуальні) завдання	Творчі завдання	Поточні КР	Колоквіуми	Сума
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	1,5	–	–	–	–	–	1,5
	Тема 2	2 тиждень	–	0,5	0,5	–	1,0	–	2,0
	Тема 3	3 тиждень	0,75	–	–	–	–	–	0,75
	Тема 4	4 тиждень	–	1,5	2,0	–	2,0	–	5,5
	Тема 5	5 тиждень	0,75	–	–	–	–	–	0,75
	Тема 6	6 тиждень	–	1,0	1,0	–	1,0	–	3,0
		7 тиждень	0,5	–	–	–	–	–	0,5
Тема 7	8 тиждень	–	3,0	3,0	–	5,0	5,0	16,0	
ЗМ 2	Тема 8	9тиждень	1,0	–	–	–	–	–	1,0
	Тема 9	10 тиждень	–	1,0	1,0	–	–	–	2,0
	Тема 10	11 тиждень	1,0	–	–	–	–	–	1,0
	Тема 11	12 тиждень	–	2,0	2,0	–	–	–	4,0
	Тема 12	13 тиждень	0,5	–	–	–	–	–	0,5
		14 тиждень	–	1,0	1,0	–	–	–	2,0
	Тема13	15 тиждень	1,0	–	–	–	–	–	1,0
Тема 14	16 тиждень	–	1,0	1,0	–	0,5	–	2,5	
	17 тиждень	–	2,0	2,0	5,0	2,0	5,0	16	
Сума			7,0	13,0	13,5	5,0	11,5	10,0	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, диференційований залік	Недиференційований залік
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
40 – 59	FX	незадовільно	
1 – 39	F		

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Дікань Л. В. Держаний аудит : навч. посібн. / Л. В. Дікань, Ю. О. Голуб, Н. В. Синюгіна ; за заг. ред. канд. екон. наук, проф. Л. В. Дікань. – Київ : Знання, 2011. – 503 с.
2. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит : Інтегров. навч.-атест. комплекс для кер. і фінанс.-економ. фахівців бюджетн. установ / П. К. Германчук, І. Б. Стефанюк, Н. І. Рубан, В. Т. Александров. – Київ : АВТ, 2004. – 423 с.
3. Дікань Л. В. Аудит державних фінансів : конспект лекцій / Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 87 с.
4. Контроль у бюджетних установах: теорія та практика : монографія / Л. В. Дікань, Н. В. Синюгіна, Є. В. Дейнеко та ін. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2013. – 270 с.

12.2. Додаткова

5. Ватуля І. Д. Ватуля М. І., Левченко З. М. та ін. Облік у бюджетних установах : навч. посіб. / З. М. Романченко; Полтав. держ. аграр. акад. – Київ : ЦУЛ, 2009. – 367 с.
6. Дікань Л. В. Контроль і ревізія : навч. посіб. / Л. В. Дікань. – 2-ге вид., перероб. і доп. Л. В. Дікань. – Київ : Знання, 2007. – 327 с.
7. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах 12.3 [Електронний ресурс] : підручник : затв. МОН / за ред. В. С. Пономаренка ; керівник проекту В. М. Анохін; комп. верстка, дизайн, обробка зобр., звуку, відеомонтаж, анімація: Л. В. Дікань, Л. В. Синюгіна; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – Режим доступу: http://10.2.0.197/el_books/books/inf_sys_dep/control_of_budget_istitution/0.swf.
8. Дікань Л. В. Система фінансового контролю в Україні: сучасний стан організації та перспективи розвитку : монографія / Л. В. Дікань, Ю. О. Голуб, Н. В. Синюгіна та ін. ; за заг. ред. к. е. н., проф. Л. В. Дікань. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2010. – 96 с.

9. Дікань Л. В. Фінансовий контроль: теорія та методологія : монографія / Л. В. Дікань, Ю. О. Голуб, Н. В. Синюгіна. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2009. – 92 с.

10. Дікань Л. В. Фінансово-господарський контроль : навч. метод. посіб. для студентів напрямів підготовки "Фінанси і кредит", "Облік і аудит" / Л. В. Дікань, В. О. Лукін. – Харків : ХІБС УБС НБУ, 2011. – 130 с.

11. Дікань Л. В. Фінансово-господарський контроль : навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Л. В. Дікань. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. – 336 с.

12. Лин Я. І. Державний фінансовий контроль і аудит в управлінні ефективністю використання бюджетних коштів [Ноти] : автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Ун-т банк. справи НБУ Укр. (м. Київ). – Київ : [б. в.], 2015. – 20 с.

12.3. Інформаційні ресурси

13. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

14. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.

15. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

16. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

17. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 травня 2005 р. № 158 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-р>.

18. Методика проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання : Наказ Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0826-14>.

19. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

20. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова правління Національного банку України від 15.12.2004 р.

№ 637 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку № 277 від 10.08.2005 р. № 454 від 13.12.2006 р. № 252 від 29.04.2009 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>.

21. Положення про Державну фінансову інспекцію України : Указ Президента України від 23.04.2011 р. № 499/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/82637>.

22. Положення про Державну фінансову інспекцію України : Постанова Кабінету Міністрів України від 6.08.2014 р. № 310 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-п>.

23. Положення про територіальні органи Державної фінансової інспекції України та їх підрозділи : Наказ Міністерства фінансів України від 03.10.2011 р. № 1236 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://docs.dtkr.ua/ua/doc/1201.1321.0>.

24. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.2004 р. №1017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1017-2004-п>.

25. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 р. № 361 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/361-2006-п>.

26. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 р. № 698 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/698-2007-п>.

27. Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту окремих господарських операцій : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 р. № 214 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/214-2014-п>.

28. Про аудиторську діяльність в Україні : Закон України від 07.07.2011 р. № 3610-VI (3610-17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.

29. Про банки та банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України (із змінами, внесеними Законом України від 2.12.2010 р. № 2756-VI) (2756-17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

31. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 р. № 550 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-п>.

32. Про затвердження Стратегії розвитку системи державного фінансового контролю, що здійснюється органами виконавчої влади Постанова кабінету Міністрів України від 24.07.2003 р. № 1156 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://docs.dtkr.ua/ua/doc/1052.1125.0>.

33. Про затвердження Стратегії розвитку системи управління державними фінансами : Постанова кабінету Міністрів України від 1.08.2013 р. № 774-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-р>.

34. Про здійснення державних закупівель : Закон України від 10.04.2014 р. № 1197-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1197-18>.

35. Про Концепцію застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі : Розпорядження КМУ від 14.09.2002 р. № 538-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.

36. Про оплату праці : Закон України (із змінами та доповненнями, внесеними Законами України від 23 січня 1997 року № 20/97-ВР, від 25 червня 2009 р. № 1574-VI). – Режим доступу : <http://jurisconsult.net.ua>.

37. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.

38. Про Рахункову палату : Закон України від 2 липня 2015 року № 576-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.

39. Про утворення Державної аудиторської служби України : Постанова кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 868 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/868-2015-п>.

12.4. Методичне забезпечення

40. Державний аудит: навч. метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Л. В. Дікань, О. О. Вороніна, Ю. О. Голуб та ін. ; за заг. ред. канд. екон. наук, проф. Л. В. Дікань. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 164 с.

41. Контрольні завдання до самостійної роботи з навчальної дисципліни "Державний аудит" для студ. спец. "Облік і аудит" ден. форми навч. / укл. Ю. О. Голуб. – Харків : ХНЕУ, 2009. – 47 с.

42. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з використанням комп'ютерної техніки з навчальної дисципліни "Державний аудит" для студентів спеціальності "Облік і аудит" денної форми навчання / укл. Ю. О. Голуб. – Харків : ХНЕУ, 2010. – 42 с.

43. Методичні рекомендації до семінарських і практичних занять з навч. дисц. "Державний аудит" для студ. спец. "Облік і аудит" ден. форми навч. / укл. Ю. О. Голуб; Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2009. – 62 с.

44. Робоча програма навчальної дисципліни "Державний аудит" для студ. напряму підготовки "Облік і аудит" ден. форми навч. / укл. Л. В. Дікань. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 44 с.

45. Роздавальний матеріал з навчальної дисципліни "Державний аудит" для студ. спец. "Облік і аудит" ден. форми навч. / укл. Ю. О. Голуб. – Харків : ХНЕУ, 2009. – 46 с.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Аудит державних фінансів" за Національною рамкою кваліфікацій України

69

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікація	Автономність, відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Історія виникнення та розвитку аудиту державних фінансів					
Здатність визначати етапи розвитку аудиту державних фінансів Здатність визначати особливості організації аудиту державних фінансів у зарубіжних країнах	Етапи розвитку контролю, економічного контролю, державного фінансового контролю Складові організації аудиту державних фінансів у зарубіжних країнах	Знати еволюції розвитку аудиту державних фінансів Знати особливості організації аудиту державних фінансів у зарубіжних країнах	Характеризувати окремі етапи розвитку аудиту державних фінансів Визначати особливості організації аудиту державних фінансів організації в зарубіжних країнах	Доносити об'єктивну інформацію про еволюцію аудиту державних фінансів зацікавленим особам Доносити об'єктивну інформацію про міжнародний досвід в організації аудиту державних фінансів	Самостійно визначати і характеризувати етапи розвитку аудиту державних фінансів Самостійно визначати і характеризувати особливості організації аудиту державних фінансів у зарубіжних країнах
Тема 2. Сутність та організаційно-правові засади аудиту державних фінансів					
Здатність організувати аудит державних фінансів з урахуванням правових норм	Сутність понять: "аудит", "державні фінанси", "аудит державних фінансів". Загальнонаукові методи пізнання	Знати необхідність, місце, значення та сутність аудиту державних фінансів. Знати основні законодавчі акти у сфері аудиту державних фінансів. Знати повноваження державних аудиторів щодо проведення аудиту в державному секторі	Доводити необхідність, місце, значення та сутність аудиту державних фінансів. Уміння визначати основні законодавчі вимоги до аудиту державних фінансів. Уміння визначати і аналізувати повноваження державних аудиторів щодо проведення аудиту в державному секторі	Обґрунтовувати власну позицію щодо необхідності, місця, значення та сутності аудиту державних фінансів. Доносити об'єктивну інформацію про законодавче регулювання аудиту державних фінансів зацікавленим особам. Взаємодіяти з іншими аудиторами із дотриманням принципу розподілу повноважень	Ініціативність під час пошуку інформації, що характеризує необхідність, роль, значення та сутність аудиту державних фінансів. Ініціативність під час пошуку інформації, що характеризує законодавче регулювання аудиту державних фінансів. Ініціативність під час пошуку інформації, що характеризує повноваження

Продовження додатка А
Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
					державних аудиторів щодо проведення аудиту в державному секторі
Тема 3. Класифікація аудиту державних фінансів					
Здатність класифікувати аудит державних фінансів	Зміст поняття "аудит державних фінансів" та його різновиди	Знати загальну класифікацію аудиту державних фінансів	Визначати окремі класифікаційні ознаки аудиту державних фінансів та надавати характеристику його видам	Із розумінням доносити інформацію щодо видів аудиту державних фінансів	Самостійність під час вибору виду здійснення аудиту державних фінансів
Тема 4. Суб'єкти аудиту державних фінансів					
Здатність характеризувати діяльність ДАС України у сфері аудиту державних фінансів; характеризувати діяльність Рахункової палати України у сфері аудиту державних фінансів	Сутність поняття "суб'єкти аудиту державних фінансів". Перелік та основне призначення контролюючих органів України	Знати засади діяльності ДАС України. Знати засади діяльності Рахункової палати України	Організовувати аудит державних фінансів із боку ДАС України. Уміння організовувати аудит державних фінансів із боку Рахункової палати України	Доносити до відома управлінського персоналу інформації про засади власної діяльності	Відповідальність за виконання професійних завдань
Тема 5. Організація державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України					
Здатність організовувати державний фінансовий аудит Державною аудиторською службою України	Сутність поняття: "організація", "планування", "державний фінансовий аудит". Форми та види планів у державному фінансовому аудиті	Розуміти зміст стадій та етапів організації державного фінансового аудиту, що здійснюється Державною аудиторською службою України	Застосовувати методи і прийоми організації державного фінансового аудиту	Бути готовим до співробітництва в процесі організації державного фінансового аудиту	Відповідальність за раціональну організацію державного фінансового аудиту
Тема 6. Організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора					
Здатність організовувати внутрішній аудит в органах державного сектора	Сутність поняття "організація внутрішнього аудиту в органах державного сектора"	Розуміти зміст стадій та етапів організації внутрішнього аудиту в органах державного сектора	Застосовувати методи і прийоми організації внутрішнього аудиту в органах державного сектора	Бути готовим до співробітництва в процесі організації внутрішнього аудиту в органах державного сектора	Відповідальність за раціональну організацію внутрішнього аудиту в органах державного сектора
Тема 7. Організація аудиту державних фінансів з боку Рахункової палати України					
Здатність організовувати аудит державних фінансів	Розуміння змістовності стадій та етапів як складових організації контрольного процесу	Розуміти зміст стадій та етапів організації аудиту державних фінансів	Застосовувати методи і прийоми організації аудиту державних фінансів	Бути готовим до співробітництва в процесі організації аудиту державних фінансів	Відповідальність за раціональну організацію аудиту державних фінансів

Продовження додатка А
Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 8. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності)					
Здатність здійснювати аудит державних фінансів виконання бюджетних програм. Здатність оформляти і реалізувати результати аудиту державних фінансів виконання бюджетних програм	Розуміння змістовності програмно-цільового методу. Загальні положення обліку в бюджетних установах	Знати методики аудиту державних фінансів виконання бюджетних програм. Знати порядки оформлення і реалізації результатів аудиту державних фінансів виконання бюджетних програм	Застосовувати методики аудиту державних фінансів виконання бюджетних програм. Складати узагальнюючі документи за результатами аудиту державних фінансів виконання бюджетних програм	Доносити до управлінського персоналу проблемних питань, що виявлені під час аудиту державних фінансів виконання бюджетних програм. Доносити до управлінського персоналу результатів аудиту державних фінансів виконання бюджетних програм	Відповідальність за правильність застосування методів і прийомів. Відповідальність за складання узагальнюючих документів
Тема 9. Державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання					
Здатність здійснювати аудит державних фінансів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки. Здатність оформляти і реалізувати результати аудиту державних фінансів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки	Сутність понять: "суб'єкт господарювання державного сектора", "підприємство". Загальні положення обліку суб'єктів господарювання. Розуміння змістовності та призначення підсумкових документів аудиту державних фінансів	Знати методики аудиту державних фінансів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки Знання порядку оформлення і реалізація результатів аудиту державних фінансів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки	Застосовувати методики аудиту державних фінансів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки. Складати узагальнюючі документи за результатами аудиту державних фінансів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки	Доносити до управлінського персоналу проблемних питань, що виявлені під час аудиту державних фінансів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки. Доносити до управлінського персоналу результатів аудиту державних фінансів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання	Відповідальність за правильність застосування методів і прийомів. Відповідальність за складання узагальнюючих документів

Продовження додатка А
Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 10. Державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів					
Здатність здійснювати аудит державних фінансів виконання місцевих бюджетів. Здатність оформляти і реалізовувати результати аудиту державних фінансів виконання місцевих бюджетів	Сутність понять: "місцеві бюджети", "кошторис". Загальні положення обліку в бюджетних установах	Знати методики аудиту державних фінансів виконання місцевих бюджетів. Знати порядки оформлення і реалізації результатів аудиту державних фінансів виконання місцевих бюджетів	Застосовувати методики аудиту державних фінансів виконання місцевих бюджетів. Скласти узагальнюючі документи за результатами аудиту державних фінансів виконання місцевих бюджетів	Донести до управлінського персоналу проблемні питання, що виявлені під час аудиту державних фінансів виконання місцевих бюджетів. Донести до управлінського персоналу результатів аудиту державних фінансів виконання місцевих бюджетів	Відповідальність за правильність застосування методів і прийомів. Відповідальність за складання узагальнюючих документів
Тема 11. Державний фінансовий аудит окремих господарських операцій					
Здатність здійснювати аудит державних фінансів окремих господарських операцій суб'єктів господарювання державного сектора економіки	Загальні положення обліку суб'єктів господарювання	Знати методики аудиту державних фінансів окремих господарських операцій суб'єктів господарювання державного сектора економіки	Застосовувати методики аудиту державних фінансів окремих господарських операцій суб'єктів господарювання державного сектора економіки	Донести до управлінського персоналу проблемні питання, що виявлені під час аудиту державних фінансів окремих господарських операцій суб'єктів господарювання державного сектора економіки	Відповідальність за правильність застосування методів і прийомів
Тема 12. Внутрішній аудит в органах державного сектора					
Здатність здійснювати внутрішній аудит в органах державного сектора	Загальні положення обліку бюджетних установ	Знати методичні засади здійснення різних видів внутрішнього аудиту в органах державного сектора	Застосовувати методики різних видів внутрішнього аудиту в органах державного сектора	Донести до керівника державного органу проблемні питання, що виявлені під час внутрішнього аудиту органу державного сектора	Відповідальність за правильність застосування методів і прийомів внутрішнього аудиту державного органу

Закінчення додатка А
Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 13. Аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України					
Здатність здійснювати аудит ефективності надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України. Здатність оформляти і реалізовувати результати аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України	Сутність понять: "доходи і видатки бюджету", "державне адміністрування", "міжбюджетні трансферти". Загальні положення обліку в бюджетних установах та у суб'єктах господарювання	Знати методики аудиту ефективності доходів і видатків державного бюджету, аудиту державного адміністрування та міжбюджетних трансфертів. Знати порядки оформлення і реалізації результатів аудиту доходів і видатків державного бюджету, аудиту державного адміністрування та міжбюджетних трансфертів	Застосовувати методики аудиту ефективності доходів і видатків державного бюджету, аудиту державного адміністрування та міжбюджетних трансфертів. Складати узагальнюючі документи за результатами аудиту ефективності доходів і видатків державного бюджету, аудиту державного адміністрування та міжбюджетних трансфертів	Доносити до управлінського персоналу проблемні питання, що виявлені під час аудиту ефективності доходів і видатків державного бюджету, аудиту державного адміністрування та міжбюджетних трансфертів. Доносити до управлінського персоналу результати аудиту ефективності доходів і видатків державного бюджету, аудиту державного адміністрування та міжбюджетних трансфертів	Відповідальність за правильність застосування методів і прийомів аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України. Відповідальність за складання узагальнюючих документів за результатами аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України
Тема 14. Фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів з боку Рахункової палати України					
Здатність здійснювати фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України	Загальні положення обліку суб'єктів господарювання	Знати сутність фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України. Знати методики фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України	Відрізнити фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України від аудиту ефективності надходжень та використання бюджетних коштів. Визначити методи і прийоми фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів	Доносити об'єктивну інформацію про сутність фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів із боку Рахункової палати України зацікавленим особам. Уміти співпрацювати з іншими державними аудиторами під час здійснення фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів	Самостійно приймати рішення щодо застосування тих чи інших методів фінансового аудиту надходжень та використання бюджетних коштів. Самостійно визначити і характеризувати фінансовий аудит надходжень та використання бюджетних коштів

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	9
4. Структура навчальної дисципліни.....	16
5. Теми та плани семінарських занять.....	18
6. Теми практичних занять	22
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	25
7. Самостійна робота студентів	33
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики	38
8. Індивідуально-консультативна робота	42
9. Методи навчання	43
10. Методи контролю	48
11. Розподіл балів, які отримують студенти	56
12. Рекомендована література.....	64
12.1. Основна	64
12.2. Додаткова	64
12.3. Інформаційні ресурси.....	65
12.4. Методичне забезпечення	68
Додатки.....	69

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

АУДИТ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

**Робоча програма
для студентів спеціальності
071 "Облік і оподаткування"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Дікань** Лариса Василівна
Кривцова Тетяна Олександрівна

Відповідальний за видання *Л. В. Дікань*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *О. В. Анацька*

План 2017 р. Поз. № 29 ЕВ. Обсяг 75 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*